

Evangélikus

Közlöny

A Magyarországi
Evangélikus Egyház
hivatalos lapja
1. ÉVFOLYAM 4. SZÁM
1999. JÚLIUS

TARTALOMJEGYZÉK

DÉLI EGYHÁZKERÜLET <i>Presbitériumi ülés 1999. április 27-én</i> (<i>Felügyelői jelentés</i>)	3. oldal
DÉLI EGYHÁZKERÜLET <i>Presbitériumi ülés 1999. április 27-én</i> (<i>Püspöki jelentés</i>)	7. oldal
ÉSZAKI EGYHÁZKERÜLET <i>Presbitériumi ülés 1999. április 29-én</i> (<i>Püspöki jelentés</i>)	10. oldal
ÉSZAKI EGYHÁZKERÜLET <i>Felterjesztések az Országos presbitérium elé</i> <i>1999. április 29-én</i>	13. oldal
ORSZÁGOS EGYHÁZ <i>Presbitériumi ülés 1999. május 7-én</i> (<i>Felügyelői jelentés</i>)	14. oldal
ORSZÁGOS EGYHÁZ <i>Presbitériumi ülés 1999. május 7-én</i> (<i>Püspök-elnöki jelentés</i>)	17. oldal
ORSZÁGOS EGYHÁZ <i>Presbitériumi ülés határozatai 1999. május 7-én</i>	20. oldal
MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ ZSINATA <i>Hatálybaléptetett törvények</i>	22. oldal
EGYHÁZBIZTOSÍTÁSI KERETSZERZŐDÉS	23. oldal

Szerkeszti az Országos Egyház Elnöksége

A szerkesztésért felelős: dr. Frenkl Róbert országos felügyelő

ISSN 1419-7103

Kiadja az Evangélikus Sajtóosztály

Felelős kiadó: Tóth-Szöllős Mihály

Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Telefon/fax: 317-1108, 317-5478.

DÉLI EGYHÁZKERÜLET

Presbitériumi ülés 1999. április 27-én

FELÜGYELŐI JELENTÉS

Tisztelt Egyházkerületi Presbitérium! Kedves Testvérek!

Az 1999. évben óhatatlanul gyakran visszafelé számláljuk az időt, arra gondolva, mennyi is van még hátra a 2000. évig. Az írott és elektronikus sajtó is sokszor emlegeti ezt a dátumot, de inkább valamiféle világvége-várással. Többször esik szó arról, hogy miféle katasztrófák következhetnek be amiatt, hogy a számítógépes rendszerek nincsenek felkészítve a 2000-nek évszámként való elfogadására, mint arról, mit is jelent a magyarság számára az ezer éves államiság, s mit adott ehhez a keresztyénség. Egyházunk számára is komoly kihívás, hogy az egyházakról, a keresztyénségről alig tudó, a piaci és sajátos egyéni érdekek által vezérelt médiával szemben is felmutassa az egész ország számára az ezer év értékeit és a jövő feladatait. Pedig a magyar társadalom többségében ma is keresztyénnek mondható. Egy tavaly készült szociológiai felmérés szerint a lakosság mintegy 60 %-a tekinthető valamely egyházhoz tartozónak (42 % katolikusnak, 15 % protestánsnak), 40 % pedig felekezeten kívülinek. Az utóbbi csoportba tartozik az a 10 %, akit meg sem kereszteltek, illetve az a 30 %, akit megkereszteltek ugyan, de nem tartja magát vallásosnak. A posztkommunista országok közül ezzel Magyarország a középmezőnyben található. A két szélső ponton pedig Lengyelország és Csehország. Az előbbiben kevesebb mint 10, az utóbbiban mintegy 73 % a magukat semmilyen egyházhoz nem tartozónak vallók aránya.

Egyházunkon belül a 2000. évnek különös fontosságot ad, hogy ekkor kerül először sorra az általános tisztújítás, s gyakorlatilag ekkor alakul ki a három egyházkerületi új egyházi szervezet, még akkor is, ha hivatalosan esetleg csak 2001. január 1-jétől lesz három egyházkerülete egyházunknak. Bár még éppen egy év van az egyházközségekben a jövő év április 30-áig megtartandó választásokig, bizonyos értelemben késésben vagyunk, annak ellenére, hogy a tisztújítás és a szervezeti átalakulás előkészítésére május vége előtt össze fognak ülni azok a tanácskozássok, melyeknek feladata a választásokra jelölő bizottság kiküldése, s az egyházkerületek leendő székhelyére is javaslatot kell tenniük.

Mi lesz veled Déli Egyházkerület?

A legutóbbi törvénymódosításnak megfelelően a Déli Egyházkerület jövőjét komolyan befolyásoló megbeszélés-

sen öt egyházmegye, a Bács-Kiskun megyei, a Kelet-Békési, a Nyugat-Békési, a Dél-Pest megyei és a Tolna-Baranyai egyházmegye elnökségei és küldöttei lesznek jelen Harmati Béla püspök úr és Dudla Imre, a rangidős egyházmegyei felügyelő vezetésével. A Déli Egyházkerület jelenlegi székhelyét adó Pesti egyházmegye képviselői viszont hivatalosan nem.

A Zsinat legutóbbi ülése után az egyházkerület elnöksége azért fordult a Zsinat elnökségéhez, mert úgy éreztük, hogy az egyházkerületek területének beosztásáról meghozott legutóbbi döntés átgondolatlanul született, s nem abban az irányban történt lépés, amit az országos elnökség és a zsinati elnökség három-három tagja által aláírt nyilatkozat alapján várni lehetett. Erre válaszolt a Zsinat elnöksége abban a levélben, melyet az egyházkerületi presbitérium minden tagja is megkapott.

Ennek a levélnek a melléklete egy kimutatást tartalmaz, mely azt kívánja alátámasztani, hogy ha a lelkesítő állások száma mellett egyéb mutatókat – a lélekszámot vagy az egyházközségek bevételét – is figyelembe vesszünk, a legutóbb elfogadott beosztás nem aránytalan. Valóban mindig lehet olyan mutatót találni, mely szerint az éppen elfogadott javaslat a legarányosabb. A jelentés mellékletei között található három összeállítás, melyben az eddigiek mellett még további mutatókat is felsorolok, így az egyháztagok száma mellett az egyházközségek tagok számát, a keresztelek éves számát és a bevételből a közvetlenül a hívektől származó részt. Bár az elmúlt év statisztikai adatai még nem érkeztek mind be, és ezért ebben az összeállításban nem a legfrissebbek az adatok, tájékozódásként használhatók.

Jól el lehet vitatkozni azon, hogy melyik mutatót milyen súllyal kellene figyelembe venni. Az alapvető probléma azonban nem ez, hanem – meggyőződésem szerint – az a hozzáállás, ahogy a Zsinat a kérdéseket tárgyalja vagy nem tárgyalja. A Zsinati Elnökség levelében arra kéri a Presbitériumot, hogy konkrét javaslatokkal segítse a törvényalkotási munkát. Az egyházkerületi presbitérium ülésének napirendje nem igen teszi lehetővé, hogy törvényjavaslatokat vitassunk meg, a zsinaton is jelen lévő választott tagok viszont a maguk nevében benyújthatnak tervezeteket. Talán sikeresebbek lesznek, mint én voltam. Lehet, hogy nem voltam elég konkrét, de magam még a mostani Zsinat megalakulása előtt a Lelkipásztorban megjelent cikkemben rámutattam az 1997. évi törvényekben benmaradt ellentmondásokra és hiányokra, majd egy éve a zsinathoz beadott tervezetben szövegszerűen is megfogalmaztam javaslatokat. Ezek nagy részére a zsinat nem hogy érdemben nem reagált, de mintha tudomásul sem vette volna azokat.

Amióta a Zsinat az alakuló ülésen megfosztott választott mandátumomtól, tartózkodtam attól, hogy a Zsinat tevékenységét nyilvánosan értékeljem. Most azonban úgy érzem, nem szabad tovább hallgatni. A Pesti Egyházme-

gyének a Déli Egyházkerülettől való elcsatolásáról szóló szavazás előtt – az Evangelikus Életben megjelent beszámoló szerint – az hangzott el, hogy „ez nem érinti a jelenlegi helyzetet, tehát a Déli Egyházkerület székhelye maradhat – ha így dönt a kerület – Pesten.” Ha voltak olyanok, akik ilyen értelmű megnyugtató után szavaztak igenel a területrendezéssel kapcsolatos legutóbbi törvénymódosításra, azok tévedés (vagy megtévesztés) áldozatai voltak, hiszen az egyházkerület székhelye nem a püspöki hivatal, hanem a törvény szerint az egyházkerületnek az az egyházközsége, amelyben a püspök lelkeszi állást tölt be.

Lehet vitatkozni arról, vajon törvényi vagy csak erkölcsi kötelessége lett volna a Zsinatnak egyeztetni az egyházkerületekkel az újabb döntés előtt. Ez nagyrészt azon múlik, hogyan tekintünk a három egyházkerület új egyházi szervezetre. Úgy-e, hogy a Déli és Északi Egyházkerületből leválasztott egyházmegyék egy új egyházkerületet alkotnak, s esetlegesen az arányosítás kedvéért a két régi egyházkerület között is megtörténik egy kisebb területi korrekció, vagy úgy, hogy a két régi egyházkerület megszűnik, s három új jön létre. Az 1997-ben elfogadott törvény esetén egyértelmű, hogy az utóbbi volt a szándék. Erre utaltak az új nevek is. Azzal viszont, hogy az 1998. évi VII. törvény a Dunántúli mellett Déli és Északi egyházkerületről tud, bennem – ha csak a törvény szövegét olvasom, s a hasonló helyzetben máshol szokásos megoldásokra gondolok – egyértelműen azt a benyomás kelti, hogy egy új kerület létrehozásáról van szó a másik kettőtől leváló területen. Ezen nem változtatna az sem, ha a két megmaradó egyházkerület között kisebb területi korrekcióra is sor kerül.

A Zsinati döntés mögött viszont mintha más szándék lenne. Jó lenne végre tudni, mi lesz a Déli Egyházkerület sorsa. Megszűnik-e, s majd egy új egyházkerület alakul azonos néven, vagy csak leválik róla néhány egyházmegye. A májusban összeülő tanácskozásnak talán erről is lesz javaslata, amint talán magáról a területi beosztásról is. A Pesti Egyházmegye presbitériuma maga már állást foglalt, s többséggel a Déli Egyházkerületben való maradást kérte, vagyis a Déli kerületre vonatkozóan a tavaly elfogadott törvény visszaállítását.

Az sem mindegy, hogy mikor történik meg a szervezeti átalakulás. A Zsinat márciusi ülésén elfogadott 1999. évi I. és II. törvény ebben ellentmond egymásnak. Az I. törvény szerint 2001. január 1-jétől tartozna a Déli Egyházkerülethez öt egyházmegye, a II. törvény viszont 2000. október 15-ével lépteti életbe a változásokat. A problémát még tovább nehezíti, hogy az egyházközségek az új tisztségviselőket – két püspök kivételével – 2000 tavaszán fogják megválasztani, még sincs kidolgozott menetrend arra, mikor történik meg azok beiktatása.

Megfontolandónak tartom, hogy az új egyházkerület – amennyiben az egyházmegyék területi hovatartozásának kérdéséről szóló vitát hamarosan megnyugtatóan le lehetne zárni – ne 2000 végén, hanem 2000. január 1-jével alakuljon meg ideiglenes vezetéssel, s a választásokat már az új szervezeti keretben folytassák le. A harmadik egyházkerület elnökségének, a másik kettőben pedig az új egyházkerületi felügyelőnek a beiktatás akár még a nyár előtt megtörténhetne.

Mi lesz veled Magyarországi Evangelikus Egyház?

Az egyházkerületi területi beosztással kapcsolatos, még mindig folyó viták legfőképpen okát abban látom, hogy a Zsinat bizonyítási kényszerben érzi magát. Annak idején azért történt meg kérdőívekkel az egyházközségek részletes fölmérése, hogy az alapoktól elindulva vizsgáljuk meg, vajon jó-e, a szolgálati szempontoknak optimálisan megfelelő-e a jelenlegi egyházközségi beosztás, s erre alapozva, az egyházmegyékre háruló feladatok ismeretében döntsék el, hogy hány és mekkora egyházmegyére lenne szükség. Majd, ha ez kialakul, s az egyházkerületek feladatai is pontosan körül lesznek írva, akkor lehet azok számáról dönteni. A fölmérés végül azzal az eredménnyel zárult, hogy sem az egyházközségek, sem az egyházmegyék nem kívántak semmiféle változtatást. Ezután, anélkül, hogy az egyházkerületek funkciójáról széleskörű támogatottságot élvező állásfoglalás kialakult volna, hiszen még most is vita tárgy a három- vagy négyesintzes egyházszerkezeti modell, a Zsinat a három kerület mellett döntött.

Az, hogy két év alatt már a harmadik változatot iktatták törvénybe, arra utal, hogy nem a ruhát szabják az emberre, hanem az embert faragják a ruhához. Úgy tűnik, mintha – figyelembe véve az evangelikuság területi elhelyezkedési és az ország közlekedési viszonyait, az egyházi hagyományi szempontokat – nem lehetne jól három, körülbelül arányos egyházkerületet kialakítani. Háttha ezt beismerve, elfeledkezve a mágikus hármas számról, jobb megoldás is lehetséges. Ehhez azonban újfajta, az eddigi sémából kilépő gondolkodásra lenne szükség.

Ehhez pedig oda kellene figyelni az olyan megjegyzésekre is, mint amit az egyik esperes írt az elmúlt év statisztikai adataival kapcsolatban. „Mi olvasható ki az adatokból? Semmi jó. Marad a hitünk Istenben, mert a statisztikánk, az adataink elkeserítőek és lehangolóak. Rohamosan fogyunk, nagyon kevés a keresztes – de ami keresztes van, azok tartalmi vonatkozásairól jobb nem beszélni, hiszen a többségét már nem az élő hit hozza ide, csupán egy haldokló tradíció. ... Rendkívüli mértékben erősödött a pogány – azaz társadalmi – temetések száma ... Vallási és egyéb szempontból is az ország egyik legsötétebb része, és közben még a lelkeszi állományunk is nagyon megfogyatkozott ... Elnyel bennünket egyik oldalon a tömény ateizmus és annak is szélső balos változata, a másik oldalon pedig a primitív szekták (gyógyító szekták) megállíthatatlannak látszó rohama. Egyik fronttal szemben sincs fegyverünk. A szélső balos ateizmus meg sem hallgat bennünket, a szekták pedig sikerek biztosítását ígérnek – gyógyulást, gazdagságot és hasonlókat, úgy hogy az evangeliumi bűnbánat teológiája visszhangtalan.”

Ez nem a pesszimizmus, hanem a realizmus hangja.

Hogyan módosulhat a jövőben az egyház gazdálkodása?

Régóta vajdó probléma az is, hogyan lehetne az egyház, elsősorban az országos egyház háztartását jobban, átlátha-

többan szabályozni. Ennek megoldása irányában történt lépés akkor, amikor az országos közgyűlés létrehozta az országos gazdasági és pénzügyi bizottságot. Ennek elsőrendű feladata lenne az országos egyháznak az elnökség által betervezett költségvetésének az országos presbitérium ülése előtti megtárgyalása, azzal kapcsolatban ajánlások tétele. A jövő évi költségvetéstől kezdődően két ponton látszik változás az eddigi gyakorlathoz képest.

Eddig mindig az év első presbitériumi ülésén, a kialakult gyakorlat szerint májusban, történt a költségvetés elfogadása. A történelmi egyházak és az állam között tavaly megkötött megállapodás alapján mostantól kezdve – legalábbis néhány évig – előre lehet tudni, hogy mekkora állami támogatásra számíthat az evangélikus egyház. Ebből a járadékot kérő egyházközösségeknek járó összeg feletti rész használható az országos adminisztráció és országos intézmények fenntartásán túl a központi beruházásokra és felújításokra, valamint egyházközösségek, oktatási intézmények és szeretetintézmények építkezéseinek támogatására. A jó gazdasági rend érdekében a költségvetést ezentúl már a tárgyévvel megelőző utolsó, decemberi országos presbitériumi ülésen kellene elfogadni. A másik változás az, hogy ezt megelőzően minden évben szeptember 1-je előtt kellene a következő évi igényeket a megfelelő dokumentációkkal, tervekkel együtt benyújtani.

Az Országos Presbitérium májusi ülésének kell a 2000. évi költségvetés összeállításának elveiről döntenie, hogy az egyházközösségek, egyházmegyék és intézmények kellő időben tájékoztatást kaphassanak arról, milyen határidővel, milyen formában kell a támogatási kérelmeket beadni. Az előzetes elképzelés szerint egy néhány milliós összeghatár fölötti támogatási igény kerülne csak tételesen be az országos egyház költségvetésébe. Az ennél kisebb összegű támogatásokról az egyházmegyék közvetlenül döntenének a rájuk bízott keretből. Az még vita tárgya, hogy az erre szánt részt milyen módon, egyenletesen vagy valamilyen súlyfaktorok figyelembevételével kellene az egyházmegyék között szétosztani.

Megbecsüljük-e anyagiakban lelkészeinket?

Az egyház háztartásával kapcsolatos egyik fontos kérdés az egyházi alkalmazottak, azon belül is kiemelten a lelkészek fizetésének rendszere. A múlt év tavaszán az Északi Egyházkerület Presbitériuma ajánlást fogadott el a lelkészek természetbeni juttatásokat (a lelkészlakás fűtését, víz- és villanyszámláját) is magában foglaló fizetésminimumára. A tervezet az Evangélikus Közlöny első számában olvasható. Az Országos Presbitérium érdemben nem foglalkozott vele, határozat nem született. Az ügy azonban ezzel nincs megoldva. Nem gondolom, hogy a mostani tavaszi üléseken határozatig lehet eljutni, de nem szabadna elaludni hagyni. Az elő-

relépés érdekében helyzetfelmérés jellel megnéztem, hogyan is áll a lelkészek fizetése. A mellékletben található részletes táblázat egy részét alább is megadom. Ebben a lelkészi szolgálatba lépés évének függvényében az 1998-ban kapott legalacsonyabb, átlagos és legmagasabb jövedelem szerepel a nyugdíjárulék levonása nélkül.

Ehhez képest a melléklet annyival tartalmaz többet, hogy ott külön oszlopban az egyházközösségtől a stórával és perselypénzzel együtt készpénzben kapott fizetést, a hitoktatási díjjal együtt kapott készpénz-, illetve a természetbenivel együtt számolt jövedelmeket is megtaláljuk. A legfeltűnőbb talán, ha az ajánlással összevetjük a tényeket, hogy egy-egy ritka kivételtől eltekintve az ajánlott minimumok inkább az

lelkészé avatás éve	legkisebb	átlagos	legnagyobb jövedelem
1997	23 000	36 198	50 250
1996	25 000	45 583	61 125
1995	32 700	45 044	56 900
1994	19 500	41 582	60 000
1993	15 750	44 813	64 750
1992	42 012	61 875	87 700
1991	39 500	56 598	74 250
1990	40 275	57 710	77 250
1989	29 000	57 420	99 550
1986-88	17 000	50 322	78 375
1983-85	17 750	49 232	82 825
1980-82	10 300	55 447	79 220
1977-79	25 375	57 852	102 540
1974-76	22 900	48 769	58 200
1971-73	26 900	62 285	120 950
1968-70	25 425	54 920	77 975
1965-67	44 900	66 990	92 200
1962-64	45 700	81 431	115 400
1959-61	21 300	61 107	89 800
1958	62 900	75 148	96 775

átlagnak, mint a tényleges minimumnak felelnek meg. Egyes esetekben egészen megdöbbentően alacsonyak a lelkészi jövedelmek. Többen vannak, akik még a hitoktatási díjjal együtt sem kapták meg az államilag minimális bérnek elismert összeget, anélkül pedig, csak az egyházközösségtől kapott jövedelmet tekintve, még többen.

Lehetne elemezni ennek az okait, korrelációt keresni a gyülekezet lélekszáma és a jövedelem nagysága között, magyarázatot keresni arra, hogy az új gyülekezetbe kerülő fiatalabbakhoz képest a sokáig egy helyben maradó idősebbek nem kerülnek-e anyagilag hátrányba. Előbb-utóbb ezt meg is kell tennünk, s ennek alapján meggondolni, hogyan kellene megváltoztatni a lelkészek fizetésének rendszerét. Többféle módszer képzelhető el. Egy országosan előírt, a szolgálati időtől függő minimális jövedelmet lehetne az egyházközösségben végzendő feladatok arányában kiegészíteni, de lehetne egységes bértáblát is kialakítani. Lehetne mindezt teljesen az egyházközösség helyi bevételeiből fedezni, vagy a fizetéseket teljesen központosítani, azzal a feltétellel, hogy az egyházközösségek a rájuk kirótt részt be kell hogy fizessék egy alapba, s annak újraelosztása révén jutnának a lelkészek egyenletesebb jövedelemhez. Mindegyik mellett és ellene is sok érvelés lehet felhozni. Tudom, hogy nem lesz könnyű egyez-

ségre jutni, csak egy dolgot nem szabadna, diszkréten hallgatni arról, hogy lelkészeink egy jelentős része nem kapja meg legalább azt az anyagi juttatást, amit a mai magyar viszonyok között méltányosnak látszana, hogy teljes erejükkel a szolgálatnak éljenek.

Néhány aktuális kérdés

A mostani ülésre az adatszolgáltatás késése miatt nem készült el az egyházközségek népmozgalmi, szolgálati és pénzügyi adatainak egyházkerületi összesítése. Remélhetőleg a hiányzó lapok is beérkeznek napokon belül, hogy az egyházkerület jövőjével kapcsolatos megbeszéléseken friss adatokkal rendelkezzenek a résztvevők.

Az egyházkerület területén fekvő gimnáziumok közül négyben kellett a ciklus letelte vagy egyéb ok miatt igazgatói pályázatot kiírni. Bár ezek véleményezése szigorúan vé-

ve nem tartozik a hatáskörünkbe, jó lenne mindegyikről hallani az igazgatótanácsban az egyházkerületet vagy az illetékes egyházmegyét képviselő tagoktól. Nemrég nyílt meg a nagyrészt a bajor testvéregyház anyagi támogatásával épült igen szép Révfülöpi Evangélikus Oktatási Központ, mely ideális helye lehet nemcsak országos rendezvényeknek, hanem egyházmegyei vagy más regionális találkozók számára. Bíz-tassunk mindenkit, hogy használja ki ezt az új lehetőséget.

Végül nem lehet nem beszélni arról, hogy a szomszédunkban háború zajlik, melyben az egyik oldalon – az anyagi pusztulásról nem beszélve – néhány száz vagy ezer polgári áldozatot szedett már a bombázás, a másik oldalon pedig százezrek voltak kénytelenek menekülni otthonukból, hogy életüket megmentésük, s ki tudja hányan veszítették életüket eközben. A háború folytatása vagy befejezése a politikusok döntésén fog múlni, az egyházaknak viszont szót lehet és kell emelnie azért, hogy a polgári lakosságot kíméljék meg a szenvedéstől.

Kérem jelentésem elfogadását

Sólyom Jenő

DÉLI EGYHÁZKERÜLET

Presbitériumi ülés 1999. április 27-én

PÜSPÖKI JELENTÉS

Tisztelt Egyházkerületi Presbitérium!

1. Néhány héttel ezelőtt jelent meg Tomka Miklós magyar katolikus professzor és az osztrák szakember, Paul M. Zulehner kiadásában a „Religion in den Reformländern Ost/Mittel/Europas – Gott nach dem Kommunismus” című könyv (Schwabenverlag, Ostfildern, 1999) – „Vallás Kelet/Közép/Európa reformországaiban – Isten a kommunizmus után”. Ebben az 1998-ból származó adatok szerint a hazánkra vonatkozó vallási tényeket így foglalják össze: katolikus és görögkatolikus a népesség 43%-a, protestáns 15%, egyéb vallás 2%, összesen 60%. Felekezeten kívüli 40%, ebből ugyan 29% megkeresztelt, de nem tartja a vallását. 7% keresztleetlen, 15 megkeresztelt, de kilépett az egyházból, 3%-ról pedig nincs adat. A népesség ezen reprezentatív számadatairól lehet vitatkozni, esetleg néhány százalék változás lehetséges. A lényeg viszont az, hogy az egykor kereszténynek mondott Magyarország 40-50%-ban missziói terület!

Ezek az adatok visszakapcsolnak bennünket az előző évi, 1998. november 17-én tartott presbitériumi ülés és közgyűlés témájához, ahol azt a francia jelmondatot idéztem, „kormányozni annyit jelent, mint előrelátni!” (Émile de Girardi).

Egyházkerületet kormányzó testületünknek kellő előrelátásra van szüksége az egyházi munka missziói és adminisztrációs előretervezése tekintetében és ehhez szokás szerint egy-egy kerületi presbitériumi ülésen a kötelező beszámoló mellett kiemelt kérdések kerülnek napirendre. Összekapcsolódik itteni munkánk az Északi Egyházkerület és az Országos Egyház önkormányzati testületei munkájával, sőt belejár a testvéregyházi kapcsolatok terén a szokásos évente megrendezett magyar-bajor megbeszélés is a tervezés folyamatába, hiszen sok területen a bajor egyháztól kapjuk meg a szükséges tapasztalatokat és az anyagi segítséget is (óvodák, kórházmisszió, börtönmisszió, teológiai továbbképzés, stb.).

A kormányzó előrelátás a gyülekezeti szintről kezdve az egyházmegyei és országos szinteken egyházi munkánk állandó figyelését és szervezését jelenti, beleértve megfelelő munkások képzését és a hatékonyság értékelését. Ezzel kapcsolatosan kell megemlékezni itt egy gyakori félreértésről.

Presbitériumi üléseken és a zsinati törvényhozás területi újra-szervezése kapcsán sokszor úgy magyarázzák az egyházi területi beosztás vitatott terveit, mintha ezek egyenes kapcsolatban lennének az egyház missziójával. Tehát van, aki azt állítja, hogy jövőnk szempontjából döntő a kerületi beosztás kettős jelenlegi rendje helyett a három egyházkerület létrehozása. Érdekes ezért kicsit közelebbről is megvizsgálni, mit jelent az adminisztráció és a misszió összefüggése és megkülönböztetése.

Nyilvánvaló, hogy a jézusi missziói parancs, „...menjetelek el, tegyetek tanítvánnyá minden népet ...” (Mt 28,18-20) tanítványokat, misszionáriusokat feltételez. Az igehirdetés, a keresztelezés, a tanítás munkáját elhívott és hivatalosan az egyház szolgálatába állított emberek végzik és azt tapasztaljuk, hogy a feladatok nagyságához képest sok az aratnivaló és kevés a munkás. A misszió elsősorban a gyülekezetek szintjén történik és minden egyházi beosztás és adminisztráció arra szolgál, hogy segítse a gyülekezetek munkáját. Az adminisztrációnak szolgáló, másodlagos szerepe van.

A négy reformációi alapelv szerint „Sola Christus, Sola Scriptura, Sola Gratia, Sola Fides” – Egyedül Krisztus, Egyedül a Szentírás, Egyedül a Kegyelem, Egyedül a Hit áll a középpontban és jaj nekünk, ha ezen alapelvek mellé odateszünk a „Sola Structura” – „Egyedül a Struktúra” elvét. A mindenkor struktúra akkor helyes, ha a gyülekezetek, az egyház nagyságrendjéhez igazodik és ésszerű keretek kiépítését szorgalmazza. Van nemzetközi példánk az ésszerűtlen struktúraépítésre, ez a Lengyelországi Evangélikus Egyház. Itt minden esperest püspökké neveztek ki, a püspök érsek lett és akad „egyházkerület”, püspökség három gyülekezettel. A munkások száma, a lelkészek száma, a gyülekezetek száma viszont nem lett nagyobb. Így a lengyelországi egyház nem munkásai számát, hanem a vezető beosztottak számát növelte és az elvárt nagyobb tisztelet és tekintély helyett csak fejcsóváló csodálkozást aratott.

A területi beosztás kérdésében törvényhozó zsinatunkat arra kérte mindkét kerület és az országos egyház presbitériuma és közgyűlése, hogy a korábban hozott területi beosztás aránytalansága miatt tárgyalja újra a kérdést. Az 1999. március 12-13-án tartott zsinati ülésen ezt az aránytalanságot ugyan tárgyalták, de még nagyobb aránytalanságot mutató megoldást javasoltak. Mellékletként megtalálhatjuk jelentésem végén a kerületi elnökség által a zsinat elnökségéhez írt levelet. Ebben elmondjuk, hogy a jelenleg érvényes beosztás, a Nyugati Kerület 117 lelkészi állása, az Északi Kerület 92 lelkészi állása mellett a Déli Kerület 70 lelkészi állása feltűnően aránytalan. Ráadásul az egyház humora-fejezetbe illyő módon a kerület székhelyét adó Pesti Egyházmegyét is el kívánják csatolni a kerülethez. Javasolom az elnökség levelének a presbitérium által történő megerősítését.

Az előző gondolatokra alapozva mai beszámolómban kiemelt témájaként az egyházi munkásképzés, a lelkészképzés, az oktatás-nevelés néhány összefüggését kívánom tárgyalni.

2. Egyházi oktatásunk időszerű kérdései

Az elmúlt hetekben sajtó és rádió is foglalkozott a Budapesti Fasori Gimnáziummal. Botrányt szimatoló újságírók lepték meg a gimnáziumot, zaklatták a tanárokat és szülőket, próbálták szóra bírni a gimnáziumi és egyházi vezetőket. Az események indulása régebbi keletű, mint a most elbocsátott matematika tanár ügye. Belejátszik a történelembe az a tény,

hogy a gimnázium még nem egészen teljesen tíz éves újabb kurzusában már az ötödik igazgató vezeti az iskolát.

Tíz gimnáziumunk közül a többi kilenc is most került abba a helyzetbe, hogy az igazgatói megbízások lejártával tanárok és iskolai alkalmazottak véleményezik az igazgatói pályázatokat és mint mindig, a személyi ügyek sokszor gerjesztenek feszültségeket. Van olyan gimnáziumunk, ahol az igazgatói pályázat eredménytelen volt és újra ki kellett írni, másutt pedig előfordult, hogy tanév közben mondott le a hat évre választott vezető.

Egy-egy alkalmas tanárt sikerül találnunk iskoláinkba, az igazgatói poszttal kapcsolatban azonban kevesen felelnek meg az előírásoknak és általában kevés a vezetői tiszt sokszor hálátlan feladatai megoldására jelentkező. Túlságosan szigorúnak látszik az egyházi törvényekben előírt feltételek rendszere is. Hiszen tízéves szakmai gyakorlatot írnak elő, amikor más egyházakban vagy az állami közoktatásban kevesebb év is megfelelő. Javasolni kellene a zsinati törvényhozásnak, hogy öt év gyakorlat szerepeljen a tíz év helyett. Akadnak ugyanis fiatalok, akik már esetleg egyházi iskoláinkba jártak és egyetemet végezve vissza szeretnének térni hozzánk.

Hasonló a helyzet az egyházi vezetői tisztségeknél is. Sok idősebb, több fiatalabb lelkészünk van, de hiányzik a megfelelő tapasztalattal már rendelkező és spirituálisan-fizikailag a terheket viselni tudó és vállaló középkorú réteg, akik alkalmasak lennének esperesi, intézményvezetői és más tisztségekre.

Egyházunk számára fontos kérdés, hogyan tudjuk bekapcsolni az egyházi iskolák oktatói gárdáját, mintegy hatszáz főről van szó, az iskolai munkán belül és a mellett az egyházi missziói, az embereket Istenhez közelebb vivő munkába.

Nagy eredménynek tartom, hogy 1999. április 17-én Révfülöpön fölszentelhetjük egyházunk egyik legnagyobb új beruházását, az Oktatási Központot. Megfelelő programok kidolgozása vár ránk, tanáraink összegyűjtése, továbbképzése szempontjából, hiszen sokan közülük nem is evangélikusok és más egyházhoz való tartozásuk is sokszor csak névleges. Gondoljunk csak a mögöttünk levő évtizedekre, amikor a pedagógus pálya egyik kimondott feltétele volt az ún. „tudományos” világnézet, azaz vallástalanság.

Újra föl kell vetnünk a kérdést, mit jelent az evangélikus iskola, miben egyezik és miben különbözik az önkormányzati, állami iskoláktól, mit jelent a hitoktatás. Az is kérdés, vajon helyes-e, ha a tanulók az egyházzal, hitről, erkölcsről, Istenről a hittanórán kívül nem sokat hallanak. A bevezetőben elmondott adatok aláhúzzák a misszió sürgető szükségességét hazánkban és bizonyos vagyok abban, hogy az egyik kiemelt missziói terület éppen iskoláinkban működő pedagógusaink csapata, hiszen ők megsokszorozói, multiplikátorai lehetnek a misszióknak. Az Országos Missziói Bizottság számára javasolnunk kell, hogy dolgozzanak ki programokat iskoláink pedagógusainak és a lelkészkonferenciák mintájára legyenek rendszeres tanári csendesnapok és konferenciák.

Iskoláink helyzetéhez kapcsolódik az a másik kezdeményezés, amit országosan indítunk a pedagógusok körében meghirdetendő vezetőképző ösztöndíjakról. Évente biztosít az országos költségvetés néhány fiatalabb pedagógusnak, 30-40 év között egy-egy tanévre olyan ösztöndíjat, amelyik

lehetővé teszi, hogy elvégezzék a minisztériumi vezetőképző tanfolyamokat és mellette a Hittudományi Egyetem megfelelően kialakított kurzusait. Az a reménységünk, hogy ezekből az ösztöndíjasakból kerülhetnek majd ki a jövőben intézményeink igazgatói és igazgató-helyettesei.

3. Gyülekezeti-egyházi események, 1998. november 17 – 1999. április 27.

A legutóbbi presbiteri ülés óta a kerületben a következő események történtek, beleértve a közegyházi és ökumenikus történéseket is.

Nov. 19: Irodalomtörténeti Petőfi Konferencia, Budapest. Nov. 21: Kötöcse, a 200 éves templom újraszentelése. Nov. 22: Vác, a 150 éves gyülekezet és a 130 éves templom ünnepe. Nov. 23: Ökumenikus elnökségi megbeszélés. Nov. 25: egyházi elnökségi ülés. – Schéner Mihály festőművész kiállításának megnyitása, Budapest. Nov. 26: Hittudományi Egyetem, Tükörkép c. prédikációs kötet bemutatása. Nov. 27: Budapest Fasori Gimnázium Intézőbizottsága. Nov. 29: Szekszárd, a 90 éves gyülekezet és a 70 éves templom ünnepe. Nov. 30: Az Ökumenikus Tanács közgyűlése, 6 éves elnöki ciklus után a tiszt átadása dr. Márkus Mihály ref. püspöknek. Főtákar: Dr. Görög Tibor. Dec. 1: Országos Esperesi Értekezlet, Országos Presbiteri ülés. Dec. 2: Országos Közgyűlés. Dec. 3-14: Harare, Zimbabwe, az Egyházak Világtanácsa Nagygyűlése. Küldöttek: Dr. Szabó Lajos és Szabóné Mátrai M. Dec. 4: Magyar Bibliatársulat, közgyűlés. Dec. 5: Budapest-Fasor, Szabó Julianna felavatása. Dec. 6: Hévíz, a közös evangélikus-református templom felszentelése. Dec. 7: lelkészvizsga. Sikeres vizsgát tettek: Andorka Eszter, Blatniczky János Dániel, Hegedűs Attila, Kecskeméti Pál, Kelemen Péter, Krámer György, Kutyej Pál ifj., Péter Attila, Sefcsik Zoltán, Smidéliusz Gábor, Veres Csaba Endre. Dec. 7: Budapest-Ferihegy 2, repülőtéri kápolna felszentelése. Dec. 7: A Kormány és egyházunk megállapodásának aláírása. Dec. 8: Országos Lelkeszi Munkaközösségi Közgyűlés. Dec. 10-12: Sopron, magyar-bajor testvéregyházi megbeszélés. Dec. 22: Baracska, börtönkápolna-szentelés. Dec. 24: Budapest-Deák tér, emlékezés Bajcsy-Zsilinszky Endre halála évfordulóján. Dec. 31: Kiskőrös, Országos Petőfi ünnep, istentisztelet. Jan. 3: Pilvax Petőfi-est. Jan. 7: Országos Elnökségi Ülés. Jan. 9: zsinat. Jan. 11: egyházi újévi fogadás, elnökségi ülés és millenniumi előkészületi megbeszélés. Jan. 14: megállapodás aláírása az oktatási miniszterrel iskolafinanszírozásról. Jan. 17: Budapest-Deák tér, óvodaszentelés. Ökumenikus Imahét megnyitása. Jan. 18-22: bajor küldöttség, egyházi sajtókérdések. Jan. 19: Az Országos Egyházi Elnökség és a Zsinati Elnökség megbeszélése, nyilatkozat aláírása. Jan. 20: Ichtys Alapítvány közgyűlése. Jan. 21: Békéscsabai Gimnázium Igazgatótanácsa ülése. Jan. 22: Magyar Kultúra Napja, Gödöllő. Jan. 23: Ökumenikus egyházi bank alapításáról szóló tárgyalás, német képviselők. Jan. 27: Országos Esperesi Értekezlet. Jan. 29: minisztériumi ökumenikus tárgyalás az 1999. évi műemléki és kulturális örökségi támogatásokról. Febr. 1: M. Lake, EU nagykövethetnél tárgyalás. Gellért Szállóban részvétel a miniszterelnök újévi fogadásán. Febr. 2: Berliini Missziói Központ munkatársainak látogatása, konferenciái előkészítő. Febr. 3: Or-

szágos Gazdasági Bizottság. Febr. 3-5: Ökumenikus küldöttség Brüsszelbe, az EU központjának meghívására. Febr. 4: Ökumenikus Tanulmányi Intézet, közgyűlés, Paolo Ricca, Róma, előadása. Febr. 6: Az Egyesült Bibliatársulat régiós gyűlése. Előadás a MTA Tudósklub rendezvényén. Febr. 11: Deák téri lelkeszi hivatal, renoválási megbeszélés. Febr. 12: Bethesda kórház, Johannita Rend gyűlése. Febr. 15: Magyar Bibliatársulat kuratóriuma ülése. Pakson előadás az ökumenikus bibliai városi rendezvénysorozatban. Febr. 16: Országos Elnökségi Ülés. Febr. 18: Vigadó Galéria, Schéner Mihály festőművész kiállításának megnyitása. Febr. 20-21: Rosenheim, Bajorország, a Fastenopfer gyűjtés 1999. évi megnyitása, prédikáció. Febr. 22: Áldozatok Napja, a Belügyminisztérium rendezvényén előadás. Parlament, Stoiber bajor miniszterelnök látogatása alkalmával előadás. Febr. 24: Békéscsabai Gimnázium Igazgatótanácsa. Febr. 26: Budapest Fasori Gimnázium Igazgatótanácsa. Márc. 1: Magyar Bibliatársulat, közgyűlés, a magyar-szlovák és a magyar-román Újszövetség bemutatása. Márc. 4: Országos Elnökségi Értekezlet. Márc. 5: Balassagyarmat, a Határország tájékoztatója a menekültekről. Márc. 6: Budavár, Országos Papnő-Konferencia. Az Initiative e. V. konferenciája. Márc. 8: Deák tér, presbiteri ülés. Márc. 9: D. Veöreös Imre és Matuz László temetésén részvétel. Márc. 10: Dr. Harrach Péter miniszter és Weinwurm Ádám fővárosi bizottsági elnök látogatása. Református Zsinati Elnökséggel megbeszélés. Márc. 12-13: Zsinati ülés. Márc. 14: Deák tér, urnaterem felszentelése. Szeretevendégség, 175 éves gimnáziumi oktatás. Márc. 15: Parlament, Kossuth-díjak átadása. Márc. 16: Ökumenikus Elnökség ülése. Márc. 17: Aszód, LMK ülés. Márc. 18: Rk. püspöki konferenciával tárgyalás. Márc. 19: Országos Presbiteri Bizottság. Credo Szerkesztőbizottsági ülés. Márc. 20: Deák téri Gimnázium, országos papné csendesnap. Márc. 21: Nagykanizsa, istentiszteleten Főnyad Pál 90 éves ny. lelkész köszöntése. Márc. 23: Országos Esperesi Értekezlet. Márc. 25: Tömegtájékoztatási Bizottság, Pesti Egyházmegye Presbiteri ülés, Budapest-Kálvin tér: Csuka Tamás ref. tábortábori püspök beiktatása. Márc. 26: Budapest Fasori Gimnázium Igazgatótanácsa. Márc. 29: Duna Palota, Evangélium Színház bemutatója, Ibsen: Peer Gynt. Márc. 30: A 80 éves Farkasházi Ferenc északi kerületi felügyelő köszöntése. Márc. 31: Seidel Alapítvány konferenciája, EURASION. Ápr. 7: Ingatlantárgyalás a kormánybizottsággal. Ápr. 9: Szeged, Börtönpasztorációs Nap, előadás. Ápr. 10: Dr. Günter Frank, Bretten, Melanchthon kiállítás ügyében látogatás. Ápr. 13: Sopron, Ráth Mátyás evangélikus lelkész és újságíró emléktáblája leleplezése. Ápr. 14: Gazdasági Bizottság. Ápr. 15: Midriak szlovák püspök és kísérete Eperjesről nálunk. Ápr. 16-22: Bajor küldöttség látogatása. Ápr. 16: MTA, A magyar tudomány és művészet szerepe az egyesülő Európában. Ápr. 17: Révfülöpi Oktatási Központunk felszentelése. Ápr. 18: Aszód és Iklad bajor kül-

döttség látogatása, istentisztelet. Ápr. 19: Bajor testvéregyházi tárgyalás. Ápr. 20: Békéscsabai Gimnázium Igazgatótanácsa. Ápr. 21: Bonyhádi Gimnázium Igazgatótanácsa. Ápr. 22: Ingatlantárgyalás a kormánybizottsággal. Ápr. 23: látogatás és kiállítás megnyitás Marcaliban. Ápr. 26: Budapest-Fasori Gimnáziumi Igazgatótanács.

4. Egyházi adminisztrációnk átszervezése

Egyházi belső adminisztrációnk átszervezése dolgában közelednek azok a határidők, amelyek a jelenlegi Presbiterium és Közgyűlés mandátumának végét jelentik. Az Országos Presbiteri ülés 1999. május 7-én foglalkozik majd az átszervezés országos kérdéseivel. A kerületi feladatok közé tartozik, hogy a strukturális átmenet kérdéseit külön kerületi tanácskozáson beszéljük meg, amit a rangidős egyházmegyei felügyelő, ez nálunk Dudla Imre, Bács-Kiskun Egyházmegye felügyelője fog velem együtt összehívni. Ezen megbeszélés időpontjául ajánlom 1999. május 6, csütörtök de. 10 órát, mint kezdő időpontot. Erre hívni fogjuk az egyházmegyei elnökséget, valamint a választott egyházkerületi közgyűlési küldötteket.

Az előkészítő tanácskozás feladata, hogy jelölő és szavazatbontó bizottságot küldjön ki az egyházkerületi választások előkészítésére, valamint bizottságot kell kiküldeni a püspöki székhelyre vonatkozó javaslat elkészítésére.

Kérem az időpont előjegyzését és az egyes küldöttek értesítését már előre is.

Többször kifejtettem a zsinaton, hogy a 2000. október 15-i határidő a jelenlegi kerületi struktúra megszüntetésére nem szerencsés, hiszen egy-egy adminisztratív egységnek le kell zárni az évet gazdaságilag és adminisztratív-levéltári úton is.

Jelenleg az látszik valószínűnek, hogy 2000. őszén lesz a jelenlegi presbiterium és közgyűlés utolsó ülése.

5. Előjegyzendő időpontok

1999. május 22-én Deo volente felszentelhetjük a Balatonbogláron épült új templomunkat. Pünkösöd szombatja olyan időpont, amikor sokak részvételét várjuk. Hívogassunk másokat is! Felhívom a lelkészek figyelmét a lelkész csendesnapokra, május 3-4, Révfülöp, és az országos lelkészkonferenciákra, május 17-20 és október 4-7. között, Révfülöpön.

Éljünk a lehetőségekkel!

Isten kegyelmébe ajánlva gyülekezeteinket és terveinket, kérem jelentésem elfogadását.

D. dr. Harmati Béla

ÉSZAKI EGYHÁZKERÜLET

Presbitériumi ülés 1999. április 29-én

PÜSPÖKI JELENTÉS

az 1998. esztendőről az Északi Evangelikus Egyházkerületben

Napjaink legtöbbet hangoztatott kérdése: milyen legyen a 2000. év utáni evangelikus egyház? Érthető, hogy az ezredforduló közeledte e kérdést indukálja bennünk.

A közelmúlt eseményeihez tartozik, hogy egy amerikai TV állomás magyarnyelvű egész napos vallásos műsort kínált fel egyházi vezetőknek. Ez a hírekből is ismert CNN TV adó. Megjelent videó kazettáival azonban világvége elközeledtével riogat és fundamentalista beállítottsága miatt a történelmi egyházak vezetői elzárkóztak a felkínált TV adások támogatásától.

– Vannak, akik úgy vélik, az egyház hasonlítson a román stílusú templomokhoz. Hatalmas épületszerkezete, rendíthetetlen falai hirdessék: erős vár az egyház, biztonságot, oltalmat, elrejtettséget kölcsönöz a benne élőknek. Rajta a poklok kapui sem diadalmaskodhatnak. De mennyien lépik át e hatalmas körengteteg küszöbét, hogy csendet, áhitatot, Istent keressék ott? S hányan lépik át csak azért, hogy építészeti csodájában gyönyörködhessenek?

– Vannak, akik úgy vélik, az egyház hasonlítson a gótikus templomokhoz. Csúcsíves vonalai tekintetünket felfelé indítják. A karcsú oszlopok késztetést adnak, hogy gondolataink s érzelmeink ne maradjanak a föld porában, hanem szárnyaljanak a transzcendens felé. A teológia sokszoros kérdése: vezet út felfelé, vagy csak fordított irányú közlekedés létezik? Isten indul el hozzánk. A filozófikus indíttatás polemikus korban teológusokat is elragad, hogy a gondolatok karcsú oszlopain fölfelé igyekezzenek s Aquinói Tamás módjára keressék az első mozgató, (primus movens) a végső ok és végső cél igazi indítékait. Nagyon szeretem a gótikát, örülök, hogy van néhány neogót stílusú templomunk (Fasor, Újcsanános). Teológusként azonban meggyőződésemm, hogy Isten indul hozzánk, Ő keres, Ő talál meg, Ő hív el lelkeszként, felügyelőként, s Ő ad erőt is a ránk mért feladatok végzéséhez.

– Vannak, akik úgy vélik, az egyház hasonlítson a barokk stílusú templomokhoz. Pompája, a színek gazdagsága, aranya és ezüstje juttassa kifejezésre itt a földön az örökkévalóság fényét, szépségét és elbűvölő különlegességét. A túlnani boldogsága érkezzék meg a földre. Isten országa harmóniája legyen már a földön a mi kincsünk, örömünk.

Nem kétséges, Jézus azért jött közénk, hogy Isten országa értékeit szívünkbe és értelmünkbe rejtse, élénk élje. Jézus azonban nem kereste a színek pompáját és a fénylő arany gazdagságát, egyszerűségével és hatalmával hívta fel magára a figyelmet, szeretetével és irgalmával vívta ki mások elismerését. Másokért élni és halni kész magatartása vitte a keresztre, hogy így teljesítse az Atya akaratát. Benne testesült meg Isten országa. Boldog, aki észreveszi s él Belőle.

Említésre méltó a bizánci-keleti templomépítészeti stílus belső kör alakú oltárterével, amely Isten és ember közösséget hivatott szimbolizálni. Evangelikus egyházunkban azonban alig ismert

Így élt és szolgált Egyházkerületünk 1998-ban talán egy modern templom épületéhez hasonló stílusban. Igehirdetésében arra törekedett, hogy korunk emberének is jelezze, választ kell találnia a romlott emberi természet zabolátlan tulajdonságaitól való szabadulás hogyanjára, s ezzel felfedezheti az igazi emberség útját Jézus közelében. Választ kell találnia élete értelmére, igazi tartalmára, amely nem az önmegvalósításban, hanem a másikért és másokért életsben artikulálódik. Választ kell találnia végső kérdéseire is: honnan jöttünk s hova érkezünk meg. Ha e kérdéseket nem kerüljük meg és érthetően adunk választ kortársainknak, nem kell félünk, hogy elfogynak igehallgatóink. Az egyház többé nem hatalmas intézmény, amelynek társadalmi presztízse másokat ámulatba ejtene, nem is öleli át a tudományok egészét, hogy általuk is Istenre mutasson. Végképp nem büvöl el tömegeket barokkos gazdagságával, cifra fényei inkább taszítanak. De mondanivalójával, az evangéliummal légműt teremt, tartást ad, közösség fészek-melegét kínálja, embert s életet ment, nemzetet épít és az üdvösség ígérését szólatatja meg.

Megállapodás a Magyar Állam kormányával: – Amint az köztudott, 1998. december 7.-én egyházunk írásbeli megállapodást kötött a magyar állammal, melynek tartalma és pontos szövege az Evangelikus Közlönyben megjelent.

A Megállapodás hosszú évekre rendezni kívánja az állam részéről nyújtott anyagi támogatást mind iskoláink, mind szeretetotthonaink és egyéb intézményeink részére. Ezen kívül hitéleti támogatás címén a jövedelemadó 1 % – át ajánlják fel híveink egyházunk számára, valamint a megjelölt ingatlanok után járadékot kínál, összesen 700 millió forint értékben, melyből 200 millió a járadékot kérő gyülekezeteket illeti, 500 millió forint központi felhasználást nyer a Gazdasági Bizottság javaslata alapján. Északi Egyházkerületünkben 40 millió forint építési segély szétosztására került sor az egyházmegyék döntése szerint

Zsinatunk. Legutóbbi döntése értelmében a három egyházkerület határát úgy módosította, hogy a korábbi Északi Egyházkerület megyéihez sorolta a főváros Pesti Egyházmezejét is. Ez ellen a Pesti Egyházmezejé és a Déli Egyházkerület tiltakozását jelentette be. A kérdés tárgyalására a zsinat május végi ülésén kerül sor.

Ugyancsak a márciusi zsinati ülés elfogadta az átmeneti törvényt, amelynek értelmében mindhárom egyházkerület alakuló közgyűlést köteles tartani ez év május 31.-ig a törvényben előírt témakörben. Egyházkerületünk újonnan alakulására ez év május 21.-én kerül sor a budapest-kelenföldi templomban, melyen dr. Meskó László rangidős egyházmezei felügyelővel töltjük be az elnöklés feladatát. Az érintett egyházmezejék szíves képviselétét kérjük.

Itt említem meg, hogy a zsinat a két szolgálatban álló püs-

pök jogfolytonosságát kimondta a nyugdíjkorhatárt követő 2 évig.

Az újonnan alakuló **Északi Evangélikus Egyházkerület** egyházmegyéi a jelenleg elfogadott törvény szerint:

Borsod-Hevesi Egyházmegye

Budai Egyházmegye

Hajdú-Szabolcsi Egyházmegye

Nógrádi Egyházmegye

Pesti Egyházmegye

Észak-pestmegyei Egyházmegye

Májusban még változás adódhat.

Társadalmi kontextus. – Szükséges szólnunk arról a világról, amelyben élünk és szolgálunk. Nyugalansággal tölt el bennünket a főváros és nagyvárosaink közbiztonságának romlása. Életek és értékek tűnnek el, külföldi maffiózók egymás elleni leszámolója riasztó.

Ha számba vesszük a kapitalista társadalmi rend pozitívumait – a teljesség igénye nélkül – így rangsorolhatunk:

- a minőség térhódítása
- egészséges konkurencia megjelenése
- termelékenység növekedése (GDP)
- az egyén érdekelte tétele
- a személyiség kibontakozásának esélye (leleményesség, tehetség)
- az oktatás szakosodása, minőségi javulása (stipendiumok)
- két féle oktatási típus együttes életben tartása (általános, egyetemes ismeret közli és hivatásorientált /

Nem hallgathatjuk el negatívumait sem:

- értékrend válság és változás
- a materiális értékek felbecsülése
- az individuum sajátos szemlélete (egoizmus, önmegvalósítás)
- a család értékének háttérbe szorulása (konkubinátrendszer előretörése)
- az élet továbbplántálásának sokadrendűsége
- a lobby szemlélet felerősödése (csoportérdekek előtérbe helyezése)
- hedonista hajlamok feltűnése (kábitószerek kereskedeleme)

E sajátos gondolkodás holdudvarában a felsorolt jelenségek árnyalatai is tapasztalhatók. Ebben a szellemi légkörben kell keresztény értékrendünk sajátosságait meghirdetnünk, indokoltá tennünk és vonzóan elfogadhatóvá kinnálunk.

A koszovói háború. – Magyarország 1999. március 13.-án a NATO (Észak-atlanti Katonai Szövetség) tagállamává fogadtatott. Alig pár nap múlva kitört a koszovói háború, mert Slobodan Milosevics szerb államfő nem írta alá a felkínált békeszerződést. Ennek következtében pár nap múltán megkezdődött Szerbia bombázása, közte a Vajdaság magyar lakta vidékeinek pusztítása is.

Mint az ÖK. Tanács alelnöke, magam fogalmaztam állásfoglalást, kezdeményezésem az Elnökség – a vajdasági magyarok helyzetére való utalással – elfogadta, és közzé tette. Mellékelten felolvasom.

Talán itt említsem azt az erdélyi magyarság számára fájdalmas tény, hogy II. János Pál pápa bukaresti látogatása alkalmával a többségében magyar nemzetiségű híveit nem keresi föl. Ez a pápai döntés keserűséget váltott ki a római- és görög-katolikus egyházi vezetőkben és híveikben.

Egyházkerületünk élete

a/ Gyülekezeteink helyzete kedvezően alakult az elmúlt esztendőben, hiszen több korábban összevont egyházközségbe sikerült segédlelkészt küldeni, s most két évtized árvasága után újra örülhetnek, van helybeli lelkészü. (Bezi-Enese, Ostfyasszonyfa-Csöngö, Kővágóörs- Révfülöp, Nemeskolta.).

Szeretném, ha ezt a sort újabb gyülekezetek követnék: Rábaszentandrás-Sopronnémeti, Felpéc-Györszemere, Takácsi-Gyarmat.

Természetesen önmagában a lelkész jelenléte nem old meg minden feladatot, de személyén, adottságain, hozzáállásán sok múlik.

E helyről is bizalommal kérem a felügyelő testvéreket, gondnokokat, hogy segítsék szolgatársainkat a munkában, a megsokszorozódott feladathalmaz végzésében.

Gyülekezeteink lelki tükörképe lassan – de kedvezően – változik. Új arcok jelennek meg a vezetésben. A fiatalabb nemzedék egyre nagyobb teret tölt be a presbitériumokban. Olykor kellő tapasztalat híján korunk gazdasági szemlélete a gyülekezet háztartásának alakításában is lecsapódik. Örülünk azonban a fiatalabb középnemzedék megjelenésének.

Az istentiszteleti látogatottság szerény mértékben lassan növekszik, jóllehet a gyülekezetek létszáma sajnálatosan csökken. (keresztelés: 1 445, temetés: 2 211, esküvő: 538, konfirmáció: 1 221, úrvacsorázók száma: 101 407)

Nem szólhatunk megelégedettséggel a lelkészek látogató munkájáról, amely korántsem kielégítő (21 542). Talán a hit-tanórák magas száma indokolja e páratlanul fontos feladat elmaradását sok gyülekezetünkben. (50 000).

Néha az a benyomásom, mintha némelyek félnének felkeresni híveinket, nem tudván milyen nehéz kérdéseket szövelgetni meg a családtagok, vagy milyen helyzetbe érkeznek a lelkész. E nélkül a pasztorális feladatvállalás nélkül evangélikus egyházunk jövője válik megkérdőjelezhetővé.

b/ Anyagi áldozatkészség vonatkozásában kellemetlen tényező a még mindig tartó infláció és a munkanélküliség. Meggyőződésem azonban, hogy a jelenlegi egyházfenntartói járulék összegénél jóval nagyobb mértékű egyházszeretetre és anyagi teherhordozásra lesz szükség a jövőben, ha visszakapott ingatlanainkat működtetni, renoválni kívánjuk.

Igaz, hogy egyházunk a magyar kormánytól nagyobb összegű támogatást kap, mint eddig, de gyülekezeteink saját felelős adakozása és egyházszeretet-megnyilvánulása nélkül a növekvő szolgálatok fedezete aligha biztosítható.

Híveink adakozása 1998-ban:

**Egyházfenntartói járulék: 76 385 448,-Ft,
persely: 43 092 819,-Ft, adomány: 51 780 135,-Ft**

Felnőtt egyháztagokra kivetítve:

2 806,-Ft/évre,

234,-Ft/hónapra

**Alapítványra fizetve: 33 438 079,-Ft,
548,-Ft/évre,**

46,- Ft/hónapra

Összesen: 3 354,-Ft/évre,

280,-Ft/hónapra

c/ Iskoláink, kollégiumaink és óvodáink helyzete.

Külön jelentésben nem részletezzük munkájukat. Gimnáziumainkban Győrött az igazgatónő tartós betegsége okozott gondot. Nyíregyházán új igazgató választására került sor Tarr Jánosné személyében, miután dr. Bánszky István 70. életévét betöltöttén nyugállományba helyezését kérte. E helyen is köszönjük kiváló munkáját. Sopronban a gimnázium és a kollégium együttműködése nem zökkenő mentes. Homokszemek vagy olykor szalmonella baktériumok kerülnek a közös feladatvállalás gépezetébe, ill. a kollégium-lakók emésztőrendszerébe.

Már jelentkezik a népességfogyás gondja a beiskolázás végzése közben.

Terveink között szerepel Miskolcon, Budán, Sárváron, esetleg Bakonycserynén általános iskola nyitása. A közszegi mezőgazdasági szakközépiskola kérdésének megoldása is várat magára alkalmas igazgató híján.

Óvoda nyitása Sopronban és Nyíregyházán tervezett. Utóbbi helyen újabb általános iskola átvételével gazdagodott a gyülekezet és új kollégiumépítés válik szükségessé.

d/ Szeretetotthonaink vannak a legkedvezőbb anyagi helyzetben intézményrendszerünkön belül. Új kihívás számukra az alkalmazottak szakmai végzettségének biztosítása, amelyet szigorú miniszteri rendelet ír elő.

Új otthonunk épül Szombathelyen, melynek alapjait múlt év decemberében helyeztük el.

e/ Új templomok felszentelése:

Újak épülnek Budahegyvidéken, Pásztón, Balatonfüreden, Kemenespálfán, Nyírtelken, Budaörsön. Utóbbi gyülekezet kimondta önállóságát és megválasztotta első lelkészét Endreffy Géza személyében, kinek beiktatására a helyi római katolikus templomban május 8.-án kerül sor.

Új parókia épül Lébényben, Nagyvelegen, új gyülekezeti központ Veszprémben.

Éz év április 17.-én felszenteltük a révfülöpi új Oktatási Centrumunkat, amely ugyan országos intézményünk, de egyházkerületünk területén fekszik. Kizárólag bajor testvéregyházunk adományaiból épült, most már nekünk kell tartalommal és anyagi javakkal fenntartani.

1998-ban Enesén új harangtoronyot, Ferihegyen és a külsővati Szeretetotthonban ökumenikus kápolnát szenteltünk fel.

Az 1998-ban felszentelt lelkészek száma: 11 volt.

Ernst Cecília, Farkas Ervin, Gabnai Sándor, Garas Krisztina, Lénárt Viktor, Lampért Gábor, Orosz Gábor, Percze Sándor, Solymár Péter, Szebik Károly, Takács Eszter

Nyugállományba helyezésüket kérték 1998. december 30-tól: Bödecs Barnabás, Kovács Etelka, Magyar László, Szimon János, Záborszky Csaba

Legyen áldás elvégzett szolgálatukon!

Elhunytak 1998-ban: Bálint László, Garam Zoltán, Gerhát Sándor, Hvizsgyalka György, D. Koren Emil, Dr. Lelhel László, Terei Endre, Weltler Ödön

Legyen áldott emlékük.

A lelkészi állomány alakulása: 103 lelkész, 94 m. lelkész, h. lelkész és segédlelkész, összesen: 197 aktív lelkész és aktív nyugdíjas lelkész szolgál egyházkerületünkben.

f/ Szolgálataim belföldön:

Alsóság, Aszód, Bezi, Bodajk, Bodonhely, Budagyöngye,

Budahegyvidék, Budai Szeretetotthon, Budaörs, Budavár, Celldömölk, Cinkota, Csabdi, Deáktér, Dörgicse, Enese, Felsőpetény, Gyenesdiás, Győr, Kiskőrös, Kecskemét, Kelenföld, Kemenesmagasi, Kisberzseny, Kisdörgicse, Kiskőrös, Körmen, Külsővat, Lakitelek, Ménfőcsanak, Mór, Mórchida, Nagycserkesz, Nagyveleg, Nádasd, Nemeskolta, Nemesszalók, Nyíregyháza, Óbuda, Pápa, Pusztavám, Révfülöp, Sobor, Somlóvecse, Sopron, Szákszend, Székesfehérvár, Szombathely, Tatabánya, Tés, Vanyarc, Vác, Várpalota, Veszprém, Vönöck, Zugló.

56 gyülekezeti + 12 budavári szolgálat

Canonica visitatio volt: Győrött és Sopronban

g/ Szolgálataim külföldön:

január 17. Komárno 200 éves templom jubileuma, köszöntés

ápr. 20-22 Bécs Bécs-Budapest lelkész találkozó

ápr. 30-máj. 1. Neuendettelsau Diakóniai Napon igehirdetés máj. 7-12 Párizs LEKKJ ülés, elnöklés

máj 17. Montreal igehirdetés a presbiteriánus magyar gyülekezetben és az angol nyelvű istentiszteleten

máj.21. -"- Igehirdetés a Magyar Házban

máj. 24. -"- igehirdetés a német gyülekezet istentiszteletén

máj. 25. -"- Találkozó a magyar evangélikus gyülekezet képviselőivel

máj. 26. Torontó Előadás a magyar református lelkészgyűlésen

máj. 30. Akron Ohio Északi Egyházkerület közgyűlésén találkozó Miller püspökkel.

máj. 31. Cleveland igehirdetés a clevelandi nyugati magyar ev. gyülekezet pünkösdi istentiszteletén

Látogatás a clevelandi magyar keleti gyülekezet templomában.

Látogatás Bőjtös László t.b. konzulnál.

Látogatás Bernhardt Béla főesperesnél.

júni. 6-9. Berlin Előadás: Blickpunkt Ungarn

Szentháromság ünnepén, ünnepi istentiszteleten igehirdetés.

júni. 27-29. Schwanberg igehirdetés a regionális Kirchentagon

szept. 24-26. Wittenberg 150 éves német diakónia ünnepi ülésén köszöntés.

okt. 25-26. Bécs Osztrák ev. egyház zsinati ülésén, köszöntés.

h/ A köszönet szava illesse mindazokat, akikkel az elmúlt év során együtt szolgálhattunk az Úr magyarországi szőlőkertjében: országos elnökségünk tagjai, egyházkerületünk felügyelője, Farkasházi Ferenc – aki a közelmúltban töltötte be 80. születésnapját – s e helyről is áldást kívánunk életére-Sárkány Tibor mb. püspöki titkár, hivatali közvetlen munkatársaim fogadják őszinte köszönetemet és hálás vagyok, hogy elhordozták személyemet esperes és felügyelő testvéreimmel, az egyházkerület tisztségviselőivel és presbiteriével együtt. Hadd valljam meg, öröm volt egyházkerületünkben szolgálni minden közvetlen munkatársammal – esperes testvérekkel – és a legtöbb lelkészünkkel. Istené legyen érte hála.

Bizalommal kérem jelentésem szíves elfogadását.

Budapest, 1999. április 29.

D. Szebik Imre
püspök

ÉSZAKI EGYHÁZKERÜLET

Felterjesztések az Országos presbitérium elé 1999. április 29-én

Az Északi Evangélikus Egyházkerület Presbitériuma, 1999. április 29.-én tartott ülésén a következő határozatot hozta, és kérte annak az Országos Presbitérium elé való terjesztését:

„Kérjük a Zsinati Elnökséget, hogy a lelkészek jobb pásztorolása érdekében kialakított három egyházkerület határainak megállapítását az 1999. évi május végi ülésen újra tűzze napirendre.”

Az Északi Evangélikus Egyházkerület Presbitériuma, 1999. április 29.-én tartott ülésén a lelkészek fizetésével kapcsolatosan – Sztruhár András javaslata alapján – a következő határozatot hozta, és kérte annak az Országos Presbitérium elé való terjesztését:

„ A lelkészek számára ne szorgalmazzuk a központi fizetést, hanem maradjon az eddigi fizetési rend, (gyülekezet által fizetett javadalom, természetbeni juttatás, hittanóra díj), azzal bővítve, hogy az egyházmegyei elnökségek a díjleveleket évenként vizsgálják felül és tegyenek ajánlást a díjlevél inflációkövető módosítására, a gyenge gyülekezetek és a szórványok lelkészei pedig kapjanak központi támogatást jövedelmük kiegészítésére”

ORSZÁGOS EGYHÁZ

Presbitériumi ülés 1999. május 7-én

FELÜGYELŐI JELENTÉS

Igen tisztelt Országos Presbitérium! Kedves Testvéreim!

A decemberi országos közgyűlés óta eltelt fél esztendő igazolta a várakozásokat, a prognózisokat, amelyek arra utaltak, hogy a rendszerváltozást követő évtized végéhez közeledve az egyházban is markánsabban rajzolódik ki a jövőkép. Bár az egyházban is lényegesen lassúbb, tovább tart az átmeneti időszak, mint korábban véltük, de előbb-utóbb csak-csak bekövetkezik a kor követelményeit integráló szervezeti és tartalmi átalakulás, megújulás és a szükségszerű nemzedékváltás. Felelősek vagyunk utódainkért!

Az egyházkormányzás stafétabotját a következő évtizedben átvevő nemzedék részben könnyebb helyzetben lesz, mint mi voltunk. Könnyebb lesz, mert addigra remélhetőleg megszűnnek a ma még mindig meglévő, a legváratlanabban jelentkező görcsök, rossz beidegződések, nem a múlt, hanem a jelen és a jövő válik meghatározóvá. De nehezebb is lesz, mert a holnapra vár két nagy feladat. A létszámában megerősödő fiatal lelkész-nemzedék minőségi színvonalának az emelése és a nem lelkészi elem szolgálatának teljes rehabilitációja. Mindez a túlzott hierarchizmus és klerikalizmus további mérséklését, a fraternitas, a nyitott szellemiség erősítését kívánja meg. Szinte hihetetlen, biztosan nem indokolt, de még mindig élnek félelmek – lelkészekben és nem lelkészekben egyaránt – az egyházban.

Jó lenne tovább elemezni ezt, visszaszorítandó, eliminálandó a félelmet, de ma meggátol ebben, hogy valódi félelmek terjednek hazánkban a déli határaink mentén dúló, sajátos, korábban nehezen elképzelhető háború miatt.

Eredeti tervem szerint és ez lényegében nem változott, jelentésem élére egyházunk és a magyar állam, illetve kormány közötti megújuló kapcsolatrendszer került volna. Erről már tájékoztatást adtunk a decemberi országos közgyűlésen. Ezt követően néhány nap múlva valóban sor került a megállapodás aláírására, majd néhány héttel később az oktatási miniszterrel újabb megállapodást köthettünk. Igen fontos természetesen az az anyagi segítség, amit a megállapodások értelmében szolgálatunkhoz kapunk, kitüntetetten a közjő, a társadalom szolgálatához, de nem kevésbé lényeges a bizalom egyház és kormány között, ami a megállapodások hátterét szolgáltatja. Természetesen az alaphelyzet, – egyház és állam szétválasztása, – nem változott, de a hangsúly a szétválasztásról az együttműködésre került, a társadalom érdekében.

Amiért megbicsaklik a jelentés, nem felhőtlen az öröm az a háború. Tudtuk, mondtuk, hogy a megállapodás nem azt jelenti, – elnézést kérek a rövideg kedvéért durva fogalma-

zásért –, hogy az állam megvette az egyház lojalitását. A közjő tiszteletreméltó támogatása, – a szociális ügyek, iskolafenntartói szerepvállalás, kulturális életben részvétel – nem jelentheti az egyház prófétai szolgálatának a feladását, épp elég szomorú példa van arra, hová vezet ez, meg kell találnunk a megfelelő hangot és mértéket akkor is, amikor nem minden tekintetben tudunk együtt menni a kormánnyal. Csak éppen nem gondoltuk volna, hogy ez ilyen gyorsan és drámaian bekövetkezik. Az egyház soha nem áldhatja meg a fegyvereket, csak tudhatja, hogy a bűn következményei a népek életében szükségessé teheti fegyver alkalmazását is az ember, az emberiség védelmében. Személyes véleményemet tudom csak mondani. Szomorú szívvel állok a lényegre illetően a kormány álláspontja mellett. Szomorú szívvel azért is, mert a kormány ugyancsak gyorsan és váratlanul került egy mozgásteret alig nyújtó helyzetbe, ahelyett, hogy a hazánkban ritka pártpolitikai és lakossági konszenzus alapján ünnepelhette volna, hogy történelmünkben először tartozunk egy emberi oldalról nézve biztonságot nyújtó szövetséghez. Értethető, hogy híveinkben erősödik az érzés, ismét nem minket védenek, hanem mi vagyunk az előretolt frontország, mi segítjük elő a Nyugat biztonságát. Félnék és féltik a háborúsított vajdasági magyarságot, de az ártatlanul szenvedő szerbeket is.

Valójában rossz víziókat vetít előre ez a – elegánsan fogalmazva – nemzetközi jog normáiból kilépő sajátos háború. Ugyanakkor – és ez talán még inkább érthetővé teszi személyes véleményemet – ha arra gondolunk, hogy egy ilyen erő meglete esetén, amivel a világ tisztességes fele rendelkezett volna, megállíthatók lettek volna a 20. század igazi diktátorai, megelőzhetőek lettek volna a bolsevizmus és a náciizmus rémtettei, másként alakulhatott volna a történelem és sok-sok ember sorsa, akkor talán érthető és helyesíthető a jelenlegi minidiktátor elleni fellépés. Érthető, de veszélyes. Ezért is kell az egyháznak a veszélyekre, a fegyveres megoldás kétarcúságára, a kiszámíthatatlan jövőre figyelmeztetnie. És hirdetnie a vigasztalás evangéliumát. Úgy vélem lelkészeknek a szószéken, mindnyájunknak a közéletben, a sajtóban szólnunk kell erről, elsősorban nem a politika, hanem a teológia és az evangélium kontextusában. Csak könyöröghetünk azért, hogy a világ azon fele, amelyik az Urístenet, a keresztyén eszmeiséget szeretné maga mögött tudni, akkor is, amikor vitatható lépésekre kényszerül, jól jöjjön ki a válságból, elérje humanitárius céljait, enyhítsen a szenvedéseken.

Jelentésem további részében négy témával, az országos iroda munkájával, az iskolaüggyel, a Zsinattal és az egyházi sajtóval kívánok illendő terjedelemben foglalkozni. Egyebekben ezúttal is hivatkozom jelentésem mellékleteire, az eseménynaptárra és a publikációkra, amelyek révén az Országos Presbitérium tagjai valamennyire képet alkothatnak munkámról.

Az országos iroda fejlődése – létszámában és feladatokban egyaránt – jelzi talán szervezeti oldalról legjobban az elmúlt évtized öröndetes változásait. Ugyanakkor azt is, hogy

mindeddig nem tudtuk kialakítani az optimális működési mechanizmust. A sok értékes törekvés, így a számítástechnikai fejlesztés nem integrálódott egységbe, nem megoldott az alapvető információáramlás sem. Ez immár a közeljövő feladata. Ezért is írtuk ki már az országos irodaigazgatói pályázatot, a zsinati elnökség kérését is figyelembe véve, hogy mozduljunk az új szervezeti modell irányában. Nem voltunk sikeresek. Sőt jellemző módon az a tény, hogy javasoltuk – ismét a zsinati elnökség kezdeményezésére – azt, hogy lelkészek is lehessenek irodaigazgatók, és eszerint módosította a Zsinat a törvényt, máris feszültségekhez vezetett, feltételezték, hogy az egyházkormányzás valaki számára javasolta a törvényt módosítani. Végül lelkész nem is pályázott. Úgy látszik, ahhoz, hogy megfelelő emberek pályázzanak az állásra, – a megfelelő itt a Zsinat által elképzelt modellre utal – ki kell alakítsuk az iroda optimális működését, amely nyilvánvalóvá teszi a vezető munkatársak kompetenciáját, feladatait. A gazdasági bizottság működésének a megkezdése is jelentős előbbrelépés.

Magam, szembesülve a hiánnyal, azzal, hogy értékes munkatársak magukra hagyatottan dolgoznak, havonkénti alkalmat teremtettem arra, hogy az országos iroda humán szolgálatot – misszió, oktatás, kórház, ifjúság, gyermekmunka – végző munkatársaival találkozzunk, gondjaikat, terveiket megbeszéljük. Eddig kifejezetten, mint az Oktatási Bizottság vezetője csak az oktatási-nevelési kérdésekkel foglalkoztam, az említett alkalom azt is elősegíti, hogy a munkatársak kapcsolata, az információk átadása erősödjék.

Döntés szükséges arról, hogy ismételten kiírjuk az országos irodaigazgatói pályázatot, vagy várjunk egy érettebb helyzetre.

Az állammal kötött megállapodás igen kedvező anyagi helyzetet teremtett. Ehhez járul az ingatlanügyek megoldása, amely ismét csak számos gyülekezet anyagi megerősödését jelenti. A növekvő feladatok lecsapódnak az országos irodán is, de valójában sokkal többről van szó. A javuló feltételeknek megfelelő működésről, a centralizáció és decentralizáció egészséges arányáról, gyülekezetfejlesztésről és intézményfejlesztésről az esélyegyenlőség és a szakszerűség jegyében. 2001-től nem csak a struktúrának, sőt nem elsősorban a struktúrának, hanem a közgondolkodásnak, a vezetési, – és a munkatilosnak kellene megváltoznia.

Rátérve az oktatási kérdésekre, konkrétan az iskolaügyre, ahogy az várható volt gondjaink növekedtek. Annál élesebbek a humán gondok, mert az állammal kötött megállapodások lényegében megoldották az alapvető anyagi nehézségeket. Nyilvánvalóvá vált, hogy az anyagi problémák alkalmasak voltak arra, hogy elfedjék az igazi gondokat. Ezek lényege, túl az iskolák, az iskolavezetések hibáin, hogy négy évtized munkája, tapasztalata hiányzik iskolafenntartói tevékenységünk sikeres végzéséhez. Az informális csatornához, konvencionális, hierarchikus utakhoz szocializálódott egyház egyszerűen nem alkalmas a mai iskolák irányítására. Tudom, súlyos megállapítás ez, de a jelen helyzet, amikor öt középiskolánkban járt le az igazgató mandátuma és három esetben kisebb-nagyobb konfliktusokkal szembesültünk, ezekkel az Országos Presbitériumnak is szembesülnie kell, hiszen törvényeink ide helyezik a végső döntés felelősségét, akkor nem lehet másként fogalmazni. Ráadásul megjelent a

legújabb fasori konfliktus, amely csak aláhúzza a kételyeket tevékenységünket illetően.

Minden ügy önálló történet, a döntés előtt igyekszünk majd ismét teljesebb információt adni, de közös az ügyekben a háttér, az intrikák, egyházi személyiségek felhasználása, szembeállítás, a dezinformálás, a nehezen követhető érdekek vak érvényesítésére törekvés. Mondhatni emberek vagyunk, így van ez a világban is, nehezen várható el más az egyházban. Egyrészt elvárható, másrészt az viselhető el nehezen, hogy rosszabb képet mutassunk, mint az önkormányzati iskolák.

Azért is kell ma erről határozottan szólni, mert most dől el, sikerül-e iskoláinkat vonzóvá tenni a fiatal, tehetséges evangélikus pedagógusok számára. Képesek vagyunk-e megbecsülve minden nemes tradíciót a jövő felé fordulni. Magam csak az egyházi törvények következetes betartásában, gondolva különösen a törvények szellemére, látom a kivezető utat.

Szólnom kell az iskolaügy kapcsán a legújabb fasori konfliktusról is. Nagyobb lett sajnos a füstje, mint a lángja volt. El kell viselnünk türelemmel. Az ügy háttere, lényege a nemzedékváltás kínjai, ennek kapcsán a nem konstruktív egyéni ambíciók megjelenése, az iskolavezetés gyenge pontjainak a provokálása. A zavart keltők minden törekvése ellenére sem az oktatáspolitikai, sem a mértékadó sajtó nem volt partnerük. A tanulságokat le kell vonjuk, elsősorban a téren, hogy a már jelentkező fiatal evangélikus pedagógusoknak minden segítséget meg kell adnunk ahhoz, hogy iskoláinkban, így a Fásorban is, meghatározó személyiségekké váljanak.

Az oktatási kérdések gondjai után öröm beszámolni a Révfülöpi Evangélikus Oktatási Központ működésének a megindulásáról. Ez valóban a jövőnek épült és hozzájárulhat a konferenciaélet, a szakmai képzések és továbbképzések fejlődéséhez.

A Zsinatról. Miután a Zsinat az egyetlen olyan, ráadásul igen jelentős legitimitációval és kompetenciával rendelkező szervezet az egyházban, amely érdemben nem működött az egyházkorlátozás évtizedei alatt, érthetőek a Zsinat munkájával kapcsolatos feszültségek. Amikor tanulási folyamatról, átmeneti időszakról szólnunk, ez különösen igaz a Zsinat tevékenységére. Itt nehéz kontinuitást találni, mert az 1934-37-es Zsinat is túl távoli ahhoz, hogy a mának utat mutasson, a létező szocializmus egy napos zsinatai karikatúra jellegűek, mindez arra kötelezi a Zsinatot, ami egyébként is prioritás, hogy a jövőt célozza meg a jelen törvényeivel.

Ez érthetően szakmailag sem könnyű, éppen az átmeneti helyzet miatt és jelentős a változásokkal szembeni belső ellenállás. Egyrészt nem vitatható el az idősebb korosztályok tapasztalatainak, egyházismeretének a ténye, másrészt viszont etikai kérdés is mennyiben határozhatják meg a jövőképet azok, akiknek már behatárolt az idejük a szolgálatban. Konszenzusra lenne szükség.

Sajnos beigazolódott a permanens Zsinattal kapcsolatos félelmek is. A folyamatos ülésezés jogbizonytalanságot eredményez, akiknek nem tetszett egy döntés, ismételten visszaerőltetik a napirendre.

A legrosszabb a legutóbb kialakult helyzet, amikor strukturális kérdések válnak szakítópróbává. Hiába fogadta el mindenki, hogy az új modellben a gyülekezeti és az országos

szint a meghatározó, a közbülső szintek szerkezete váltja ki ismételten a konfrontációt.

Mind a nemlelkész elem számára, mind a változást igénylő lelkészek számára a Zsinat az egyetlen hely, ahol egyrészt véleményüket hivatalosan artikulálhatják, másrészt esélyük van ennek érvényesítésére. Ebből is adódnak olyan helyzetek, amikor egyéb kérdések projektálódnak zsinati ügyekben, sajátosan ilyen a struktúra témája. A demokratikus tanulási folyamat is magyarázza a zsinati munka színvonalbeli egyenetlenségeit.

Egyfelől véget kellene vetni – főleg klerikus körökben divatos – a zsinati munka sommás lebecsülésének, másfelől valóban törekedni kellene a fokozott szakszerűsége és a konszenzusos megoldásokra. Ez vonatkozik az egyházkerületek arányos felállítására is. Nyilvánvalóan a kerületi presbitériumok álláspontját követően – mind a szakszerűség jegyében, mind a béke érdekében – az Országos Presbitériumnak is kérnie kell a Zsinatot az arányosítás újratárgyalására, megfelelő előkészítés után, visszatérve a kiinduláshoz, az eredeti szakbizottsági javaslatához, ennek talaján megpróbálva konszenzusra jutni. Annál inkább egyházi érdek ez, mert közeledik a 2000. esztendő, a választási év és az új struktúrára áttéréstől, a teljes tisztújítástól várt pezsgés csak úgy következhet be építően, ha törvényhozás és végrehajtás közösen működik.

A médiáról. Örvedetesen fejlődik – ha igényeink még jobbat, még többet szeretnék is – írott egyházi sajtónk. Az Evangélikus Élet formai megújítása a tartalmat is katalizálta, de jelentősek a tartalékok. Színvonalas egyházunkon kívül is továbbra is megbecsült a Lelkipásztor és nagy örömeinkre a Credo, amelyet távlatilag szeretnénk ismét évente négyszer megjelenő periodikává fejleszteni. Fontos a Missziói Magazin és a Hang szerepe és különösen örvedetes a gyülekezeti és regionális újságok megjelenése, megerősödése, színvonala. Tematikusan elégedettek lehetünk az elektro-

nikus sajtónkkal is, de a megoldásokat – rádiószerűség, TV-szerűség – tekintve itt még sok minden javítható. Változatlanul hiányzik egy egyházi sajtószerkesztő, aki rendszeresen tájékoztatná a közvéleményt, a közéletet az evangélikus egyház dolgairól és távlatilag feltétlenül indokolt egy média-igazgatóban gondolkodni, – a két feladatot akár egy személy is elláthatja -, aki nem sérti a szerkesztők önállóságát, de irányítja az egyházi médiastratégiát és koordinálja a médiumokat.

Itt kell ugyancsak örömmel beszámolnom arról, hogy kiadtuk az Evangélikus Közlönyt, ami rendszeressé válva, több vonatkozásban is hozzájárul majd az egyházi munka színvonalának az emelkedéséhez. (jogszerűség, törvénytiszteltet, határidők, információáramlás)

Tisztelt Országos Presbitérium. Az előttünk álló másfél év mindnyájunktól fokozott, felelős munkát igényel. Magam, az eddig jelentettek mellett az elmúlt évben megkezdett programom – egyházmegyék, elsősorban LMK-k – meglátogatása – révén is szeretném elősegíteni a jobb információáramlást és a felkészülést az új szervezeti formára. Ez a program egészül ki a révfülöpi konferenciákkal. Idén értelmiségi és egyházfelügyelői konferenciával.

Eddigi tapasztalataim igen biztatóak. Mind a lelkészi karban, mind a nem lelkész gyülekezeti munkatársakban egyértelmű a készség az együttműködésre, arra, hogy vállaljuk a kihívást, amit a mai szolgálat jelent, ne elégedjünk meg egyszerűen a rutinnal, a közepszerűséggel. A mi megtisztelő feladatunk a meglévő energiák optimális mozgósítása. Ezen kell munkálkodjunk.

Végül szeretném megköszönni egyrészt az elnökség tagjainak együttműködő segítségét, másrészt mindazoknak a munkatársaknak a tevékenységét – elsősorban az Oktatási Osztálynak és a Sajtóosztálynak – akikkel a legtöbbet dolgozhattam együtt.

Kérem jelentésem elfogadását.

Dr. Frenkl Róbert

ORSZÁGOS EGYHÁZ

Presbitériumi ülés 1999. május 7-én

PÜSPÖK-ELNÖKI JELENTÉS

Tisztelt Presbitérium!

1. Iskoláink és nevelőink

Iskoláink és oktatási-nevelési munkánk kérdései állnak ma tanácskozásunk központjában. Megkönnyíti az erről szóló beszámolómat a Köznevelés 1999. április 30-án megjelent számában Andor Mihály írása „A vallás szerepe az iskoláztatásban” címen. Országos reprezentatív mintavétellel az 1997/98. tanévben vizsgálták a középiskola választást és három kérdést tettek fel a vallással kapcsolatban is: járt vagy jár-e a gyerek hittanra, milyen felekezeti volt a hittanoktatás és mennyire fontos a család életében a vallás.

A felmérés eredményei erősítik Karády Viktor Párizsban élő szociológus által már leírtakat a második világháború előtti száz évre vonatkozólag (Iskolarendszer és felekezeti egyenlőtlenségek Magyarországon, 1867-1945.) Ő ugyanis azt vizsgálta, miért szerepeltek a magyarországi evangélikusok és zsidók népességbeli arányuknál nagyobb mértékben a közép-és felsőoktatásban, illetőleg, hogy átlagosan miért volt jobb a tanulmányi eredményük. Itt idézhetjük Kosáry Domokos összesítését az 1930. évi népszámlálásról (Diakónia, 1986. 2. szám, 23.lp.). Ebben összefoglalóan írja: a népességben 6,1%-nyi evangélikusságból a főiskolát végzettek aránya 12,3% volt és a tanítók-tanárok 14%-a volt evangélikus.

Érdekes volna az evangélikusok és a kisegyházak, valamint a zsidó felekezet számára hízogató adatok további ismeretése a Köznevelés írásából, valamint a kritikai észrevételek megfontolása is. Mai témánk számára csak annyit szeretnék kiemelni az írottakból, hogy a vallási kultúra jellegzetes műveltség centrikusságából következően a vallásból eredő értékrend, a szent szövegek megbecsülése, olvasása és értelmezése és az ehhez kapcsolódó készségek áttevődnek az élet más összefüggéseire is, így az önértelmező helyzetfelismerés, a tanulmányosság és az általános szellemi mozgékonyág területére.

Az 1998-as adatok szerint 11 óvodánk, 5 általános iskolánk, 10 gimnáziumunk és 4 kollégiumunk volt 754 pedagógussal és 6406 tanulóval. Ezek az adatok Isten előtti hálaadásra készítenek. Vajon ki merete volna remélni tíz évvel ezelőtt, hogy ennyi oktatási-nevelési intézményünk lesz újra? A szocialista rendszerben annyit hallottuk, hogy káros a „kettős nevelés”, azaz a tudományos és a vallásos nézeteket egyaránt képviselő iskolák léte. A kérdés a többségében nem-evangélikus és vallásos nevelésben sem nagyon részesült pedagógusaink számára és az egész egyház számára az, mit is jelent tulajdonképpen az evangélikus iskola. Mi teszi igazán evangélikussá az iskolát?

Valamikor tíz évvel ezelőtt kényszerültünk először gondolkodni erről, amikor első iskolánk, a Budapest Fasori Gim-

názium indult. Most újra a Fasori Gimnázium adja föl a leckét, amikor sajtó és rádió foglalkozik az iskola belső kérdéseivel, egy tanár elbocsátásával, az igazgató intézkedéseivel. Sajnos másutt is van gondunk, különösen, amikor igazgatók választására kerül sor, hiszen ugyanúgy, mint az egyházi adminisztrációban, kevés a vezetői posztra alkalmas munkatárs, és általában kevesen vagyunk, tanárok és lelkészek. Az egyházon belül evangélikus tanárihiány és lelkészihiány van.

Mai ülésünkön foglalkoznunk kell pedagógusaink egyházi továbbképzésével! Azaz nem elegendők a szakmai továbbképzési tanfolyamok, hanem azt javaslom, hogy iskoláink tanárai számára az 1999. április 17-én felszentelt Révfülöpi Oktatási Központ segítségével szervezzünk olyan konferenciákat, csendesnapokat, amelyek rendszeres formában egyházi-vallási továbbképzést, missziót és evangélizációt jelentenek. Országos és területi-egyházmegyei pedagógus találkozókra van szükség és ezekre nemcsak az evangélikus iskolák tanárait, hanem minden evangélikus pedagógust meg lehet hívni.

2. Háború a szomszédban – félelem a környéken

Az utóbbi hetek eseményei mindnyájunkat érintenek: háború van szomszédunkban Koszovóban, hullanak a bombák a Vajdaságban is és egyre erősödő mértékben keríti hatalmába gondolkodásunkat és életünket a félelem: vajon miért nem lehet megálljt parancsolni az örült indulatokat szabadjára engedő etnikai tisztogatásnak, a gyűlöletteljes gyilkos indulatoknak más nyelvű, más vallású, kisebbségben élő emberek irányába? Lehetséges-e más hatásos eszközt találni a bombázások helyett, hidak és gyárak lerombolása helyett arra, hogy kegyetlen diktátorok odakényszerüljenek a tárgyalóasztalhoz?

Egyházunk nevében üzenetet küldtem Dolinszky Árpád szuperintendensnek, akit tavaly november 7-én iktattunk be Mózes Árpád kolozsvári püspökkel együtt hivatalába, hogy kifejezzük imádságos féltésünket. Az üzenet szövege és Dolinszky szuperintendens válasza jelentésem mellékleteként megtalálható. Ökumenikus Szeretetszolgálatunk nagy feladata lesz majd a tárgyalások reménységünk szerint hamar elkövetkező ideje után a sokat nélkülöző vajdaságiak megsegítése, az újjáépítésben való részvétel, a gyülekezetek lelki és testi erősítése.

3. Beszámoló egyházi-ökumenikus eseményekről

Az 1998. december 1-én tartott legutóbbi országos presbitériumi ülés és közgyűlés óta a legnagyobb ökumenikus ese-

mény az Egyházak Világtanácsa december 3-14. között a Zimbabweben megrendezett Harareban tartott nagygyűlése volt. Az ötven éves világszervezet nagy válságát éli, mert sokféle ellentét feszül benne egymásnak. Ilyen ellentétek: a protestáns-orthodox feszültség, az „első” és a „harmadik” világ egyházainak különbözősége, a szervezet identitásának zavarai a konfesszionális világszervezetek és a római katolikus egyház irányában. Az afrikai eseményről Dr. Szabó Lajos és Szabóné Mátrai Marianna beszámolóiban kaptunk színes képet.

December 7-én írtuk alá egyházunk és a kormány megállapodását. A szöveget hozta Hivatalos Közlönyünk és a sajtóban több értékelő írás jelent meg arról, mit jelent számunkra a jövő anyagi tervezhetősége és kiszámíthatósága. Akadtak, sajnos, egyházunkban olyanok is, akik félreértették vagy félremagyarázták a kormány szándékát. Ugyanakkor meg kell jegyeznünk, hogy a járadékot vagy kárpótlást kapott gyülekezetek előnyt élveznek azokkal szemben, akik nem kaptak semmit és ez feszültségekhez vezethet. Jó javaslatnak tartom azt a Somogy-Zalai Egyházmegyénkben megfogalmazott kívánságot, hogy az így „megajándékozott” gyülekezetek mondjanak le valamennyiről azok javára, akik semmit sem kaptak.

December 10-12. között Sopronban tartottuk a szokásos évi testvéregyházi találkozást a bajor egyházzal. Széles beszámoló kör jelent meg, óvodáink, női missziói munkánk, iskoláink, egyház és állam viszonya állt a beszámolók tengelyében. Január 18-22. között külön bajor szakértői csoport ismerkedett missziói és rádiós-televíziós és sajtómunkáinkkal. Április 16-22. között küldöttséget láttunk vendégül a Révfülöpi Oktatási Központ felszentelésén és külön színfolt volt a bajor fúvósok szereplése a magyar fúvósokkal együtt. Vasárnap vendégeink két csoportban Aszódon és Ikladon, Felsőpetényben és Ósagárdon tettek látogatást.

Rendkívüli esemény volt magyar egyházaink számára, hogy ökumenikus küldöttségünk, katolikus, református, evangélikus és zsidó felekezeti összetételben ellátogathatott Brüsszelbe az Európai Unió vezetőségéhez. Az igen jól megrendezett programban találkozhattunk az Európai Közösség vezetőivel és az ottani egyházi és diplomáciai képviselők tagjaival.

1999. március 1-én tartottuk a Magyar Bibliatársulat ülését és ezen bemutattuk a magyar-román és a magyar-szlovák kétnyelvű Újszövetség és Zsoltárok kiadását. Az erdélyi és felvidéki használatban nélkülözhetetlen kiadványok mutatják itthoni tágölelésű nemzetiségi politikánkat.

Április 28-május 2. között Debrecenben és Budapesten került sor az Európai Protestáns Múzeumok és Gyűjtemények konferenciájára mintegy 130 résztvevővel. Hazánkba először ellátogató francia tudósok most fedezték csak fel, hogy Magyarország ezer éve része az európai kultúrának.

Május 3-4. között vettük közegyházi részről is először használatba Révfülöpet, lelkeszevangélizációt tartottunk. A szép és jól berendezett központ egyházunknak az aszódi gimnázium mellett egyik legnagyobb új beruházása, a Bajor Egyház adományából épült. Sajnálatos, hogy éppen ezzel kapcsolatban terjedt el egyházunkban az a tévhit, hogy itt valamiféle „pazarlás” és felesleges építkezés történt, mert mennyi másra is fel lehetett volna használni ezt az összeget.

Tudni kell erről a Központtól, hogy céladományt kaptunk

rá, tehát ebből a pénzből csak ezt lehetett építeni. Éppen az egész egyházra, fiatalokra és idősekre kiterjesztett oktatási programok igényelnek egy ilyen nagyságú és felszereltségű épületet. Ezt már a XXI. század egyházának építettük! Az igényes, de nem luxuskiviteltől azt jegyezték meg a bajor vendégek, hogy náluk egy ilyen hasonló központ legalább még egyszer ennyibe került volna!

4. Az Országos Közgyűlés 1998. december 3-án hozott határozatainak végrehajtása

Amint az ismeretes, Országos Közgyűlésünk a Presbitériummal együtt decemberben arra kérte a területi beosztás aránytalanságát szüntesse meg és a három kerület ügyének újratárgyalásával arányosan hajtsa végre a területi rendezést.

A zsinat 1999. március 12-13-án tartott ülése ugyan újra napirendre tűzte a kérdést, azonban a területi beosztásban egy még aránytalanabb megoldást javasolt. A jelentés mellékletében megtalálható a Déli Kerület Elnökségének levele a zsinathoz, a Pesti Egyházmegye állásfoglalása és más dokumentumok. A Déli Kerület Presbitériuma 1999. április 27-én hozott határozatában arra kérte a zsinatot, újra tűzze napirendre a kérdést.

Ezzel kapcsolatban meg kell jegyeznem, hogy furcsának tartom, hogy a következő zsinati ülés előtt nyilvánosságra került Dr. Novák Éva tervezete az új három szintes egyházszervezeti modellről. Ez az 1997. évi törvénykönyvet három szintű egyházszervezetre kívánta átdolgozni. A tervezet azonban egyáltalán nem követi az 1997. évi törvények alapirányát és az alulról, gyülekezeti szintről építkező egyházmodell helyett felülről építkező, zsinati egyházszervezet kiépítését javasolja. Megszünteti a közgyűlések intézményét országos szinten és eltörölte azt az ősi jogot, hogy a tisztségviselőket, a felügyelőket, espereseket, püspököket a gyülekezetek válasszák. Mi szükség van egy ilyen zavarkeltésre?

A Déli Egyházkerület 1999. május 6-án tartotta az Egyházi Törvények 1997. XI. törvényt módosító 1999. II. törvény 7.§. szerinti egyházkerületi választási előkészítő tanácskozását. Ez az összejövetel is kifejezte a Kerület küldötteinek elégedetlenségét a Zsinat legutóbbi döntéseivel és a Novák-féle javasolt tervezettel kapcsolatban.

5. Személyi ügyek

Örömmel jelentem az Országos Presbitériumnak, hogy névsorban említve őket, három fiatal munkatársunk az elmúlt időszakban megszerezte a doktori címet. Csepregi Zoltán, Hittudományi Egyetemünk tanára a szegedi egyetemen történettudományból, Fabiny Tamás Budapest-Kőbányai Egyházközségünk lelkésze az erlangenai egyetemen újszövetségi teológiából és Kelemen Péter nagyszénási segédlelkészünk a szegedi egyetemen jogból. Mindhármuknak örömmel és szeretettel gratulálunk és reméljük, hogy tudományos munkásságuk egyházunk javát és előrehaladását munkálja majd.

Lackner Pál győri lelkészt az Országos Elnökség ajánlja a

Protestáns Tábori Lelkészi Szolgálat megüresedett hivatalvezetői-püspökhelyettesi tisztségére az Egyházi Törvények 1997. V. 99.§. szerint.

Nobik Erzsébet Szarvas-ótemplomi lelkészt az Országos Elnökség javasolja országos lelkészként megbízni a gyülekezetek kérése alapján végzendő szlovák szolgálatok ellátásával. Ezt a munkát támogatja az Országos Szlovák Önkormányzat és a Szlovákiai Evangélikus Egyház. A részleteket a beosztásra nézve más országos munkaágakhoz hasonlóan (missziói lelkész, kórházlelkészek, stb.) az Országos Elnökség által kiállított munkaszerződés, hivány szabályozza majd.

Az Országos Elnökség javasolja három pedagógus vezetőképző ösztöndíjas hely meghirdetését. Az 1999. szeptemberétől megpályázható havi 100.000.- Ft-os ösztöndíj lehetőségét adna 30-40 év közötti evangélikus pedagógusok számára, hogy két félév alatt egyrészt elvégezzék az Oktatási Minisztérium felügyelete alatt meghirdetendő pedagógus

vezetőképző tanfolyamot, másrészt pedig a Hittudományi Egyetem hittanári képzéséhez kapcsolódva folytassanak tanulmányokat külön program alapján. az a reménységünk, hogy fiatal pedagógusainkból ezen az úton kiválasztódhatnak a jövő iskolaigazgatói és igazgató-helyettesei.

Az Országos Elnökség javasolja, hogy Lénárt Viktor segédlelkész kapjon megbízást a Budapesti Evangélikus Egyetemi és Főiskolai Lelkészség vezetésére a gyülekezeti szolgálatba távozó Pángyánszky Ágnes helyett.

Az ezév tavaszán meghirdetett országos egyházi irodaigazgatói pályázat eredménytelennek bizonyult megfelelő jelölt jelentkezése híján. A pályázatot javasolom újra meghirdetni ez év nyarán.

Jelentésem végén megköszönöm munkatársaimnak, a Presbitériumnak a támogatását és segítségét. Isten áldását kérve mindnyájunk életére, kérem jelentésem elfogadását.

D. dr. Harmati Béla

ORSZÁGOS EGYHÁZ

Presbitériumi ülés határozatai 1999. május 7-én

- 1./ Az Országos Presbitérium jóváhagyta a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) Országos Gazdasági és Pénzügyi Bizottságának (OGB) működési szabályzatát.
(36. sz. Melléklet, jegyzőkönyv 10.1. szakasz)
- 2./ Az Országos Presbitérium a Számvevőszék véleményét figyelembe véve megvizsgálta és egyhangúlag jóváhagyta az Országos Egyház, az Evangélikus Nyugdíjosztály, az Északi Egyházkerület, a Déli Egyházkerület valamint a Segélykölcsönalap (meliorizáció) 1998. évi zárszámadását.
(6. sz. Melléklet, jegyzőkönyv 10.2. szakasz)
- 3./ Az Országos Presbitérium megvitatta és egyhangúlag jóváhagyta az Országos Egyház, az Evangélikus Nyugdíjosztály, az Északi Egyházkerület és a Déli Egyházkerület 1999. évi költségvetését.
(6. sz. Melléklet, jegyzőkönyv 10.3. szakasz)
- 4./ Az Országos Presbitérium az Országos Egyházi Elnökség javaslatára – az Országos Gazdasági Bizottság támogatásával egyhangúlag jóváhagyta, hogy a Fót, Dózsa György út 9. szám alatti (hrsz. 1513/3) ingatlan vonatkozásában megállapított járadék a Fóti Evangélikus Egyházközség javára kerüljön folyósításra 1998. január 1-től visszamenőlegesen hatállyal.
(36. sz. Melléklet, jegyzőkönyv 10.4. szakasz)
- 5./ Az Országos Presbitérium egyhangúlag jóváhagyta a Magyarországi Evangélikus Egyház 2000. évi költségvetésének szerkezetét a következők szerint:
- a.) A költségvetés jóváhagyásának határideje 1999. december 31.
- b.) Költségvetési támogatási kérelem az alábbi költségvetési tételekre terjeszhető be:
- oktatási intézmények beruházási, felújítási támogatása,
 - szeretetotthonok beruházási, felújítási támogatása,
 - gyülekezeti kiemelt támogatások (kiemelt gyülekezeti céltámogatás kérhető az 5 Mft-ot meghaladó gyülekezeti beruházási, ill. felújítási munkákra).
- Támogatási kérelmüket az oktatási intézmények, szeretetintézmények illetve gyülekezetek az Evangélikus Országos Pénztártól igényelhető űrlapon terjeszthetik elő.
- Az igények beadási határideje 1999. augusztus 31.
- c.) A 2000. évi költségvetésben az egyházközségek beruházási, felújítási munkáira biztosítandó keret terhére a gyülekezeti igények az egyházmegyékhez (esperesi hivatalokhoz) nyújtandók be. (5 Mft-nál kisebb értékű beruházási, felújítási munkák esetén)
- d.) Országos célokra az Országos Egyház a 2000. évi költségvetésben biztosított keretben az év folyamán pályázatot hirdet
- ifjúsági missziói munkára,
 - egyházi számítógép programra,
 - egyházmegyei rendezvényekre,
 - énekkari munkára.
- A pályázati összegeket, határidőt és feltételeket az Országos Egyház az Evangélikus Közlönyben közzéteszi.
(36. sz. Melléklet, jegyzőkönyv 10.5. szakasz)
- 6./ Az Országos Presbitérium a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium igazgatói kinevezését titkos szavazás alapján nem erősítette meg, és új pályázat kiírását rendelte el.
(11. sz. Melléklet, jegyzőkönyv 10.6.)
- 7/1. Az Országos Presbitérium egyhangúlag jóváhagyta Varga Gyöngyi lelkész, Lőrincz Orsolya közgazdász és Bátovszky János középiskolai tanár új tagoknak az Országos Ifjúsági Bizottságba történő meghívását az Ifjúsági és Gyermekek Osztály ajánlása alapján.
(36. sz. Melléklet, jegyzőkönyv 10.5. szakasz)
- 7/2. Az Országos Presbitérium két tartózkodás mellett jóváhagyta Lackner Pál győri lelkész jelölését az Országos Elnökség ajánlásával a Protestáns Tábortervező Szolgálat megüresedett hivatalvezetői-püspökhelyettesi tisztségére az Egyházi Törvények 1997. V. 99.§. szerint.
(4. sz. Melléklet, jegyzőkönyv 10.7. szakasz)
- 7/3. Az Országos Presbitérium négy tartózkodás mellett jóváhagyta Nobik Erzsébet Szarvas-ótemplomi lelkésznek az Országos Elnökség javaslata alapján országos szlovák lelkészi megbízását.
(4. sz. Melléklet, jegyzőkönyv 10.7. szakasz)
- 7/4. Az Országos Presbitérium egyhangúlag jóváhagyta Lénárt Viktor segédlelkész kinevezését az Országos Elnökség javaslatára a Budapesti Evangélikus Egyetemi és Főiskolai Lelkészség vezetésére a gyülekezeti szolgálatba távozó Pángyánszky Ágnes helyett.
(4. sz. Melléklet, jegyzőkönyv 10.8. szakasz)
- 8./ Az Országos Presbitérium egyhangúlag jóváhagyta az Országos Elnökség javaslatára három pedagógus vezetőképző ösztöndíjas hely meghirdetését 1999. szeptember 1-től megpályázható havi 100.000.- Ft-os ösztöndíjjal 30-40 év közötti evangélikus pedagógusok számára.
(4. sz. Melléklet, jegyzőkönyv 10.9. szakasz)
- 9./ Az Országos Presbitérium egyhangúlag jóváhagyta a Magyarországi Evangélikus Egyház Kántorképző Intézet Igazgatótanácsának a mindenkori fóti parókus lelkésszel, és a kántorképző tanfolyamok tanfolyamvezetőinek tagásával történő kiegészítést.
(36. sz. Melléklet, és jegyzőkönyv 10.10. szakasz)
- 10./ Az Országos Presbitérium egy ellenszavazattal és öt tartózkodás mellett jóváhagyta a Déli Egyházkerület Presbitériumának felterjesztése továbbítását a Zsinathoz. Ez a

felterjesztés kéri a Zsinatot, hogy vizsgálja felül az egyházkerületek területi beosztásával kapcsolatos 1999. március 13-i döntést és fogadja el a jelenlegi székhelyét adó Pesti Egyházmegye azon kérését, hogy továbbra is a Déli Egyházkerülethez tartozzon, és állítsa vissza a Déli Egyházkerület területi beosztásáról hozott 1998. szeptember 26-i határozatát. Kéri továbbá a Zsinatot, hogy minél hamarabb tárgyalja meg a háromszintes egyházi szervezetre vonatkozó javaslatot, hogy a háromkerületes beosztás létrehozásával egyidejűleg az egyházi szervezetnek háromszintes modelljére is át lehessen térni.

11./ Az Országos Presbitérium egyhangúlag jóváhagyta, hogy azok az egyházközségek, amelyek az 1991. évi XXXII. Törvény alapján megfelelő vagyoni kárpótlási alap hiányában – államosított ingatlanuk magán- vagy szövetkezeti tulajdonba kerülése miatt – kártalanításhoz nem juthattak, azok belső egyházi döntés, elosztás alapján kapjanak pénzbeli kártalanítást, juttatást. Az esetleges későbbi jogszabályi változások kapcsán a kárpótlási lehetőségek bővülése esetére a gyülekezetek igényüket fenntartják. Az illetékes országos egyházi osztály összeírja az érdekelteket és az igényeket, és az igény nagyságától függően több évre elosztva kaphatnak kárpótlást az igénylők.

12./ Az Országos Presbitérium mindkét Egyházkerület Presbitériumának felterjesztése alapján egyhangúlag elfogadta, hogy ad hoc bizottság alakuljon a lelkészek javadalmazásának vizsgálatára.

A Bizottság tagjai: Laborczy Géza, Smidéliusz Zoltán, Solyom Jenő, Szemerei Zoltán, kiegészítve egy női lelkészszel. A Bizottság feladata, hogy 1999. decemberére tegyen több javaslatot a megoldásra, vizsgálja meg az eddigi fizetési rendet, (gyülekezet által fizetett javadalom, természetbeni juttatás, hittanóra díj) azzal, hogy az egyházmegyei elnökségek a díjleveleket évenként vizsgálják felül, és tegyenek ajánlást a díjlevél inflációkövető módosítására. Az anyagilag gyenge gyülekezetek és a szórványok lelkészei kapjanak központi támogatást jövedelmük kiegészítésére.

13./ Az Országos Presbitérium egyhangúlag jóváhagyta, hogy az Országos Iroda illetékes munkatársai vizsgálják meg a gyülekezeti alapítványok kérdését, tegyenek javaslatot a kezelés, felhasználás, nyilvántartás és elszámolás módjára és dolgozzanak ki országos belső szabályozást.

14./ Az Országos Presbitérium egyhangúlag jóváhagyta az Evangélikus Diakóniai Testvérközösségnek az Egyházi Törvények (VIII. Törvény 94.§.) alapján 1994. óta működő egyesületének egyházi egyesületként való elismerését.

15./ Az Országos Presbitérium az országos felügyelői jelentést és a püspöki jelentést egyhangúlag elfogadta.

(Jegyzőkönyv 6., A jelentések elfogadása)

16./ Iskolákat érintő határozati javaslatok

(Jegyzőkönyv 9.1)

16/1. Aszódi Petőfi Gimnázium: Dr. Roncz Béla igazgatói kinevezését az Országos Presbitérium egyhangúlag elfogadta.

16/2. A Budapest Deák Téri Evangélikus Gimnázium: Schulek Mátyás igazgatói kinevezését az Országos Presbitérium egyhangúlag jóváhagyta.

16/3. Nyíregyházi Kossuth Lajos Gimnázium: Tar Jánosné igazgatói kinevezését az Országos Presbitérium egyhangúlag jóváhagyta.

16/4. Békéscsabai Evangélikus Gimnáziumban új igazgatói pályázat kiírása szükséges.

16/5. Nyíregyházi Kossuth Lajos Gimnázium Igazgatótanácsának új tagjai: (Jegyzőkönyv 9.2)

Sándor Frigyes, Dr. Meskó László, Dr. Bodnár Zsolt
Dr. Dajka János, Horváth Csabáné, Bachát Lászlóné

16/6. Aszódi Petőfi Gimnázium Igazgatótanácsának új összetétele:

(Jegyzőkönyv 9.3)

D. dr. Harmati Béla, Szemerei Zoltán, Detre János
Fischlné Dr. Horváth Anna, János Zsuzsanna

Dr. Smidéliusz László, Baranyai Tamás
Dudás János, Babinyecz József, Detre János
Koncz István, Dr. Roncz Béla, Juhász Attila
diákokat képviselő tanár

16/7. Nyíregyháza Luther Márton Kollégium Igazgatótanácsának új összetétele:

(Jegyzőkönyv 9.4)

Veczán Pál, Dr. Meskó László, Györfi Mihály
Simon Györgyné, Laborczy Géza, Szilágyi Lászlóné
Bremzay Józsefné, Petrilla Árpádné, Futkos Pálné
Erdélyi Attila, Nagy Lászlóné, Tar Jánosné
Palotai Erzsébet

Az Igazgatótanácsok jóváhagyását együtt bocsátotta szavazásra az országos felügyelő és a kinevezéseket az Országos Presbitérium egyhangúlag jóváhagyta.

17./ Az Országos Presbitérium egyhangúlag jóváhagyta, hogy az évente adandó, egyházi iskoláink tanárai számára elismerésként adományozott pedagógus-kitüntetés elnevezése Péterfy Sándor – díj legyen.

18./ Az Országos Presbitérium megbízta az Országos Elnökséget, hogy az Evangélikus Hittudományi Egyetemen az Egyetemi Tanács és a Teológus Otthon vezetése között kialakult nézeteltérések ügyében hívjon össze tanácskozást az érdekeltek bevonásával, és tegye meg a szükséges lépéseket.

MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ ZSINATA

Hatálybaléptetett törvények

1999. évi III. törvény

AZ EGYHÁZI SZOLGÁLATRÓL ÉS EGYHÁZKORMÁNYZÁSRÓL A MAGASABB EGYHÁZKORMÁNY- ZATI SZINTEKEN

című

1997. évi IV. törvény 147. § módosításáról

1. § Az 1999. évi IV. törvény 147. §-a helyébe a következő szöveg kerül:

„Az Országos Egyházi Iroda igazgatója az a felsőfokú végzettséggel és szakirányú igazgatási gyakorlattal rendelkező evangélikus egyházközségi tag, akit az országos közgyűlés az Országos Egyházi Iroda vezetésére megválaszt és alkalmaz, és aki felett a munkáltatói jogokat az országos el-

nökség gyakorolja. Az Országos Egyházi Iroda igazgatójának feladata és hatásköre az Országos Egyházi Iroda vezetése és az Iroda munkatársai felett a munkáltatói jogok gyakorlása. További feladatait és hatáskörét részletesen az Országos Egyházi Iroda működéséről szóló szabályrendelet rögzíti.”

2. § *E törvény a kihirdetése napján lép hatályba.*

Budapest, 1999. május 28. napján

Kendek K. György Dr. Reuss András Thurnay Béla
jegyző lelkeszi elnök nemlelkeszi elnök

(A Zsinat 1999. május 28-án – 6. ülés, 3. ülés – 58 igen, 7 nem, 3 tartózkodó és 1 érvénytelen szavazattal elfogadta.)

EGYHÁZBIZTOSÍTÁSI KERETSZERZŐDÉS

– amely létrejött a **MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ (1085 Budapest, Üllői út 24.)** mint Szerződő és Biztosított, valamint az **ÁB-AEGON ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ RT. Vállalati Biztosítások Igazgatósága (1092 Budapest, Üllői út 1.)** mint Biztosító között az alábbiak szerint.

A keretszerződés célja: az Evangélikus Egyház és intézményei tulajdonában levő vagyontárgyak (templomok, lelkési hivatalok, gyülekezeti helyiségek, iskolák, szeretetotthonok, berendezési és egyéb értéktárgyak) egységes, áttekinthető, országos kiterjesztésű, teljes körű biztosítási fedezete 1999. július 1-től határozatlan időre. Biztosítási évforduló: minden év július első napja

A Biztosító a következő biztosítási eseményekre nyújt fedezetet:

I. Tűz és elemi károk fedezete:

A VVB-97 szabályzat alapján

Biztosítási elemek:

- Tűz, robbanás, villámcsapás, vihar, felhőszakadás, jégeső, hőnyomás, árvíz, földmozgások,
- vezetékek törése, idegen földi és/vagy légi jármű ütközése, elektromos áram okozta tűz

A biztosítás díjalapja a biztosított vagyonérték.

Díjtétel: 0,26 %

Vállalt önrész: 10.000 Ft/kár, levonásos

A biztosítási kártérítésének módja: utánpótlási (helyreállítási) értékben.

II. Betöréses lopás, rablás, rongálás biztosítás

a BLRB-97 szabályzat alapján

A biztosítás díjalapja a biztosított vagyonérték.

Díjtétel: 8,0 %

Vállalt önrész: 100.000 Ft/kár, levonásos

A Biztosító a jelenlegi védelmet elfogadja azzal a kiegészítéssel, hogy a szerződések felújítása, illetve megkötése során a helyszíni bejárás alkalmával szakmai segítséget nyújt a megfelelő védelem kialakítására.

III. Üvegtörés biztosítás a VÜB-97 szabályzat alapján

normál üvegekre önrész nélkül

Az éves kártérítési felső határ egyházközségenként, illetve intézményenként választható.

Díjalap: az éves felső határ Díjtétel: 8 %

A limit kimerülés esetén egy alkalommal feltölthető az éves díj újrafizetése ellenében.

IV. Általános felelősségbiztosítás a VF-97 szabályzat alapján

A kártérítési felső határ egyházközségenként, illetve intézményenként választható.

Díjalap: az éves felső határ Díjtétel: 3,4 %

A limit kimerülés esetén egy alkalommal feltölthető az éves díj újrafizetési ellenében.

Vállalt önrész: a kárösszeg 10 %-a.

V. Harangtörés biztosítás a vonatkozó szabályzat alapján

Éves díj harangonként: 900 Ft

Vállalt önrész: a kárösszeg 10 %-a, de minimum 25.000 Ft

Díjfizetés:

Ütemezése: megegyezés szerint negyedéves, féléves vagy éves részletekben

Módja: átutalással (számla ellenében) vagy csekken a Biztosító bankszámlájára

A KÁROK MEGTÉRÍTÉSE:

– Dologi károk tekintetében a részleges (javítható) és teljes károk térítése utánpótlási (helyreállítási) értékben történik, amennyiben a vagyontárgyak újrapótlási értékben lettek feladva.

– Felelősségi károkat a Biztosító a szabályzatban leírtaknak megfelelően téríti.

– A Biztosító vállalja, hogy az 5 millió Ft-ot meghaladó dologi károk esetében a bejelentéstől számított 5 napon belül kárelőleget folyósít.

Kárelőleg: maximum a kárösszeg 80 %-a.

– A Biztosított a kár észlelését követő 5 napon belül tartozik a Biztosítónak az eseményt bejelenteni.

KÁRBEJELENTÉS:

ÁB-AEGON Általános Biztosító Rt. AEGON Vállalati Divízió

Cím: 1091 Budapest, Üllői út 1. I. emelet 146. Tel.: 216-3458, Fax: 218-0614

– A Biztosító a kár bejelentését követő 5 napon belül a kárszakértőjét a káresemény helyszínére kiküldi.

A SZERZŐDŐ FELEK EGYÜTTMŰKÖDÉSE

Az együttműködő felek kölcsönösen kijelölnék egy-egy felelős személyt a közvetlen kapcsolattartásra és a hatékony ügyintézésre.

A Szerződő vállalja, hogy a képviselete alá tartozó valamennyi egyházi hivatal illetékes vezetőjét értesíti, hogy az 1999. július 1-jével kezdődő biztosítási évi vonatkozásában

– kedvező ajánlat elfogadása esetén – a Biztosítóval kössön szerződést.

A Biztosító vállalja, hogy a biztosítási körbe vont vagyontárgyakra fedezetet nyújt a rögzített feltételeknek megfelelően.

Jelen keretszerződésben nem szabályozott kérdésekben a Polgári Törvénykönyv előírásai az irányadók.

Budapest, 1999. május 10.

D. dr. Harmati Béla
püspök-elnök
Magyarországi
Evangélikus Egyház

Dr. Kepecs Gábor
vezérigazgató
ÁB-AEGON
Általános Biztosító Rt